

2003

2

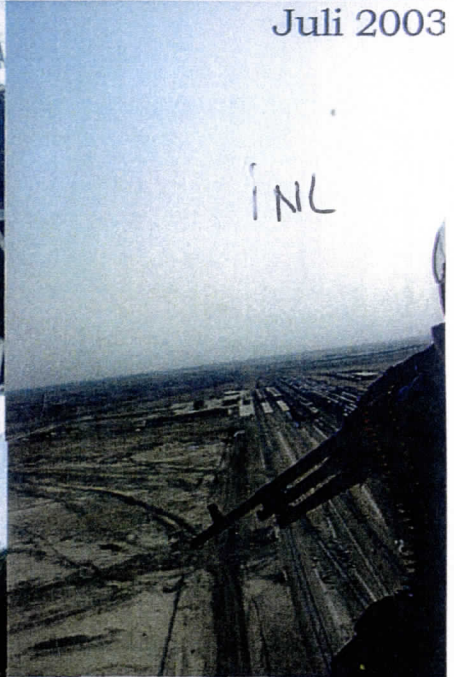

F - SCOOP

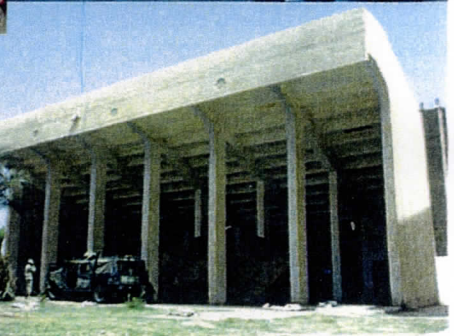
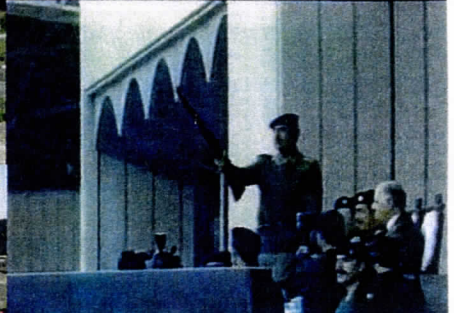
O-SCOOP is een uitgave van 101 MIPe1

Juli 2003

★الله أكبر★

INL

R8-026-03 MGRS38R NV 46700E 44222N
POSSIBLE MASS GRAVE SITE LOCATED IN KHIDER, IZ
ICLASS//FOUO

IRAK

IRAK:

IRAK IN HET POST-SADDAM TIJDPERK 3

VOORWOORD:

Voor u ligt de zomer uitgave van de Infoscoop. Deze aflevering is door diverse functionarissen uit het peloton samengesteld waarbij de hoofdaandacht uitging naar de Post-Sadam situatie in Irak. Binnen afzienbare tijd zullen daar zo'n 1100 Nederlandse militairen ontplooid worden om orde en rust te herstellen. In deze uitgave kunt u lezen welke zaken zij zoal tegen zullen komen. Ik wens u veel lees plezier toe.

*Th. C.H.M. Hoefs
Wnd C-101 MI pel*

COLOFON

INFO-SCOOP is een uitgave van
101 MILITAIRE INLICHTINGEN-
PELTON

Adres:

Simon Stevinkazerne,
MPC 41A, postbus 9012,
6710 HC Ede.

Telefoon: 0318 - 683050 / 683023

Redactie: Maj Scholten, Sgt1 Veenbrink,
Red./Lay-out/Opmaak: Sgt1 Veenbrink,
Sgt v.d. Werff en Kpl Hooper.

INFO-SCOOP wordt verzonden aan die instanties welke functioneel belang hebben bij actuele informatie.

De inhoud van de **INFO-SCOOP** is volledig samengesteld uit **open bronnen**.

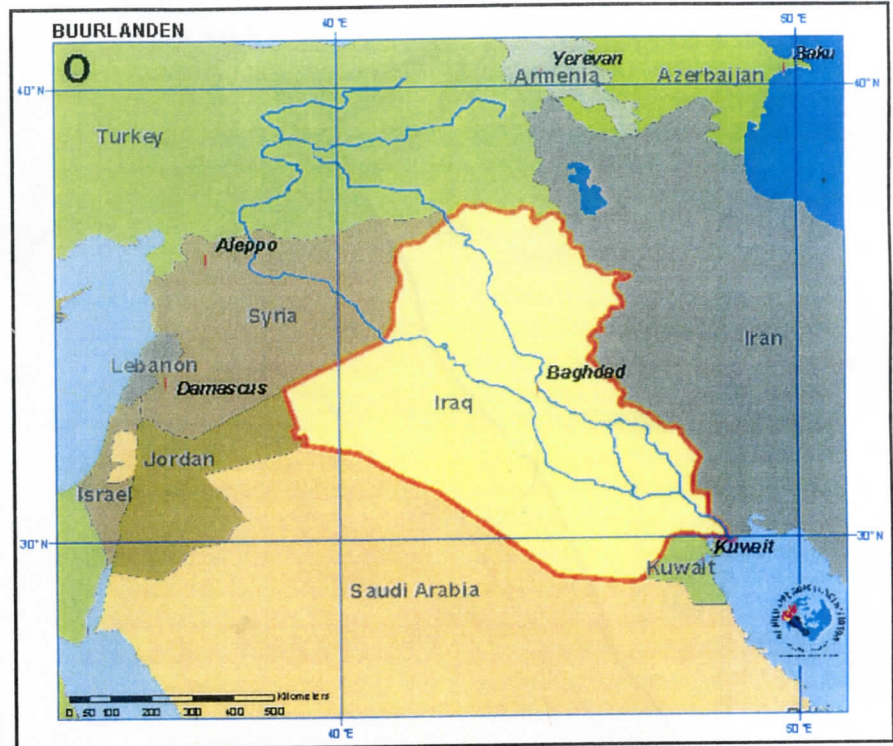
Overname uit deze publicatie is toegestaan mits de bron wordt vermeld. Indien uw adres is gewijzigd, gelieve dit door te geven aan Hfd-Repro, Sgt1 Veenbrink.

(zie bovenstaand adres of telefonisch 0318-683023 en MDTN *06-678-83023)

IRAK IN HET POST-SADDAM TIJDPERK

AOOI LEX SCHUIJL
M.M.V. TLNT JOYCE HERMANS
TLNT IR. EGON HOFSTAD

Dit artikel is geschreven in verband met een deelname van Nederlandse militaire eenheden aan een vredesmissie in Irak. Na de beëindiging van het gewapend conflict, ligt het voor de hand dat onder de VN-vlag een missie naar Irak wordt uitgevoerd. Een missie die in het kader van de humanitaire hulpverlening aan de Iraakse bevolking ook een bijdrage kan leveren aan het herstel van het gezag, het winnen van vertrouwen en scheppen van orde. Verder kan de missie een belangrijke rol vervullen in de wederopbouw van de zwaar getroffen infrastructuur. Hiertoe zou Nederland een belangrijke rol kunnen gaan vervullen. In eerste instantie een algemene beschrijving over Irak, waarin extra aandacht voor 'Al Muthannah', de provincie waarin de mogelijke Nederlandse bijdrage zal plaatsvinden. Hierin tevens een situatieschets van het weer, klimaat en terrein die van grote invloed zijn op de uitvoering van een dergelijke operatie. Ten tweede een opsomming van de belangrijkste bevolkingsgroepen teneinde aan te geven hoe de Iraakse bevolking etnisch en religieus is samengesteld. Een opsomming van de belangrijkste oppositiepartijen die zich tijdens het regime binnen en buiten Irak hebben georganiseerd. Verder een korte beschouwing over de restanten van de aan Saddam

De buurlanden van Irak

Hoessein verbonden organisaties die na zijn val mogelijk nog een (beperkte) rol in de naaste toekomst kunnen gaan spelen.

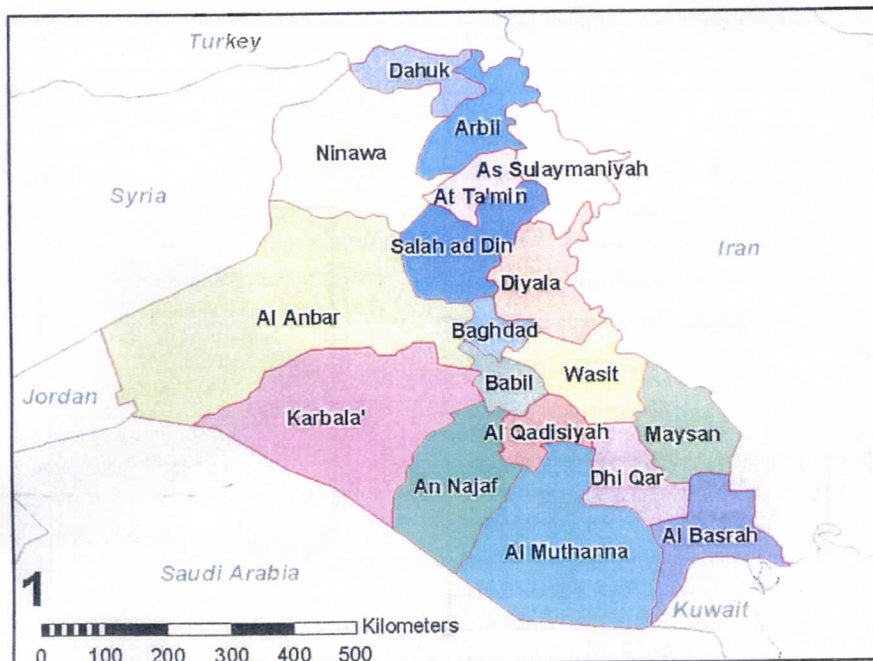
Op de reguliere eenheden wordt niet nader ingegaan, aangezien er niet of nauwelijks meer kan worden gesproken over bestaande structuren en functionerende organisaties.

De strijdkrachten zijn zodanig toegetakeld dat er niet langer van een goed geleide organisatie kan worden gesproken. Van de 'Revolutionaire Garde' en de 'Speciale Revolutionaire Garde' is geen spoor meer te vinden. Zij zijn niet langer meer als zodanig functioneel en hoogstwaarschijnlijk onder de bevolking opgegaan.

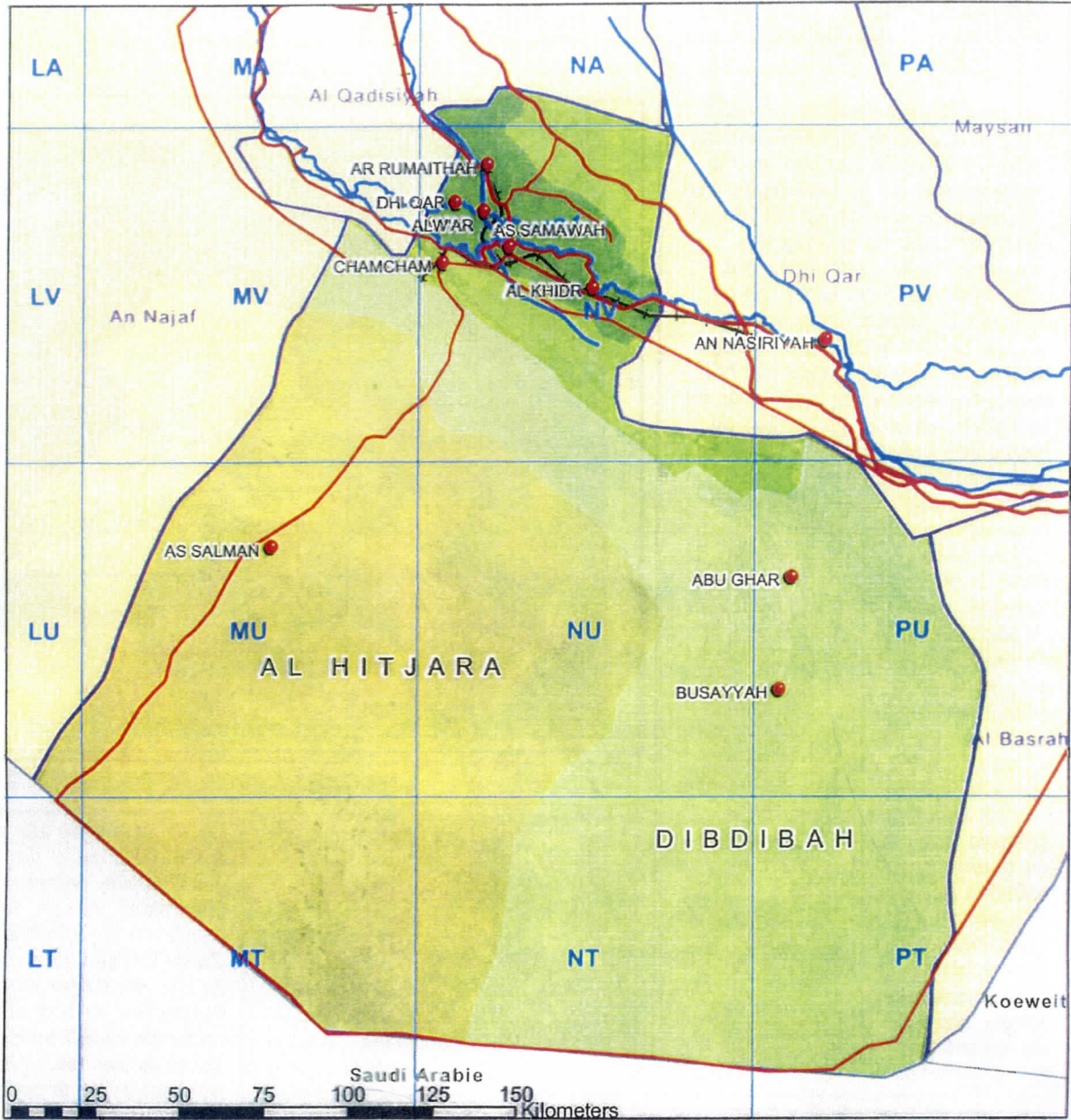
Tenslotte een blik in de toekomst: Hoe ziet de wederopbouw eruit en hoe wordt dit gefinancierd? Worden de inspecties hervat en is er sprake van een veiligheidsprobleem? Tenslotte de brandende vraag: op welke wijze en in welk tijdsbestek wordt er, met name door de Sji'itische meerderheid van de bevolking zo gewenst, zelfbestuur gevormd?

ALGEMEEN

Irak, beslaat een oppervlak van 434.924 km² en is daarmee 10,5 maal zo groot als Nederland, herbergt momenteel zo'n 24 miljoen (volgens de laatste officiële telling 2002) inwoners. Het land bestaat uit een diversiteit aan bevolkingsgroepen zoals Arabieren (Sji'ieten ruim 60% en Soennieten 37%), Koerden 15-20% (de grootste etnische minderheid), Turkmenen, Assyriërs en overigen 3%. Dat dit geen homogene natie is wordt ook

Kaart Irak

AL MUTHANNA PROVINCIE OVERZICHT

1:1,750,000

Projectie:
WGS 1984 UTM Zone 38Noord

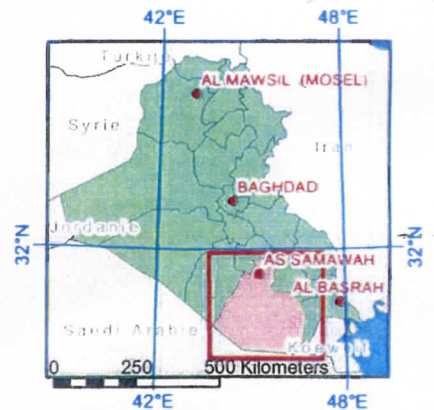
MGRS:
38R

101 Mipel
Nwe Kazernelaan 10 / MPC 41A
Postbus 9012 / 6710 HC Ede
2 Mlgroep: Militairgeografische Inlichtingen
mei2003

- Oord
- Weg
- +— spoorweg
- waterlopen
- Geïrrigeerde Landbouw
- Verwoestijnd gebied
- Zandwoestijn
- Rotswoestijn
- Provinciegrens

gestaafd door het gebruik van een tiental verschillende talen. Van de bevolking is 97% moslim (Sji'ieten en Soennieten). De overige 3% bestaan uit religies als het christendom en de assyrische kerk. Bagdad is de grootste stad en herbergt ruim vier miljoen inwoners. Overige steden met meer dan een miljoen inwoners zijn: Mosul, Kirkuk, An Najaf en Basra. Ruim twee miljoen Irakezen zijn in dienst van de overheid (mijnbouw en de olie-industrie) en een half miljoen in de landbouw. Ofschoon onderwijs gratis is en Irak over acht universiteiten beschikt, komt analfabetisme (ca. 40%) veel voor. Ook de gezondheidszorg (gratis) functioneert verre van ideaal. De ziekenhuizen hebben veel onder de economische sancties te lijden waardoor de capaciteit ver onder de 50% blijft steken¹.

Irak wordt begrensd door Iran in het oosten, door Turkije in het noorden, door Syrië en Jordanië in het westen en door Saudi Arabie en Koeweit in het zuiden. Een smalle strook in het zuiden, met een breedte van slechts 20 km, grenst aan de Perzische Golf. De provincie Al Muthannah bestaat voor het overgrote deel uit woestijn. De provincie Al Muthannah heeft 498.600 inwoners en beslaat een oppervlakte van 51.740 km². De gemiddelde bevolkingsdichtheid voor de gehele provincie is laag (10 inw/km² tegenover 390 inw/km² in NL). De meeste inwoners leven in het noorden van de provincie aan de oevers en zijtakken van de rivier de Eufraat, hier is de bevolkingsdichtheid dan ook relatief hoog. Het overige deel van de provincie, woestijngebied, is dun bevolkt, hier zijn dan ook nauwelijks nederzettingen. Het inwoneraantal van de provincie is toegenomen van 350.000 inwoners in 1991 naar 498.600 inwoners in 2003. De drie grootste steden zijn As Samawah (128.000 inw), Ar Rumaythah (onbekend) en Al Khidr (20.000 inw).

Irak kan in de volgende terreintypen worden ingedeeld:

Bergegebied:

Het noordoosten van Irak bestaat uit het Zagros gebergte. De bergruggen van het Zagros gebergte zijn ongeveer 2500-3500m hoog en hebben een WNW-OZO strekking. De afwatering in het gebied gaat via een drietal grotere rivieren, namelijk de Zab Al

Kabir (Grote Zab), de Zab As Saghir (Kleine Zab) en de Nahr Diyala, die op hun beurt weer in NO-ZW in de Tigris uitmonden. Deze rivieren hebben zich diep in het landschap ingesneden en hebben steile oevers.

Al Jazirah-steppe:

De heuvels van de Al Jazirah-steppe, tussen de Eufraat en de Tigris, ten noordwesten van Bagdad vormen het tweede terreintype. De gemiddelde hoogte bedraagt 200-400m boven gemiddeld zeeniveau, met de enige berg, de Sinjar-berg (1463m), in het noorden. In de Jazirah steppe vindt afwatering voornamelijk plaats middels de Wadi Ath Tharthar en de Eufraat.

Vlakte van de Eufraat en Tigris:

Het landschap van centraal Irak wordt beheerst door de rivieren Eufraat (Nahr Al Furat) en Tigris (Nahr Dijlah), welke dwars door het land stromen en grote gebieden delen van het jaar onder water zetten. De Eufraat en Tigris stromen vanuit Turkije en Syrië het land binnen, komen samen bij Al Basrah en stromen verder middels de Shatt Al Arab en de Shatt Al Basrah naar de Perzische Golf. Het rivierengebied wordt in het westen begrensd door de Eufraat en in het oosten globaal door de grens met Iran en de Tigris.

Westelijke en Zuidelijke Woestijn:

De westelijke (Syrische/ Wadiyah) woestijn ten westen van Bagdad en de zuidelijke (Al Hijarah en Ad Dibdibah) woestijnen op de grens met Saudi Arabie.

KLIMAAT

De provincie Al Muthannah kan betreffende het klimaat grofweg worden opgedeeld in een woestijnklimaat (minder dan 100mm neerslag per jaar) en steppeklimaat in het riviergebied (tussen de 100-200mm neerslag per jaar).

Vergeleken met Nederland is er in de winter meer daglicht en zomers minder. De schemering is korter. In heel Irak moet voor de plaatselijke tijd tussen 1 april 2003 en 1 oktober 2003 4 uur worden opgeteld (D-tijd=zomertijd), anders 3 uur (C-tijd=wintertijd).
(Zie overzicht op blz 6)

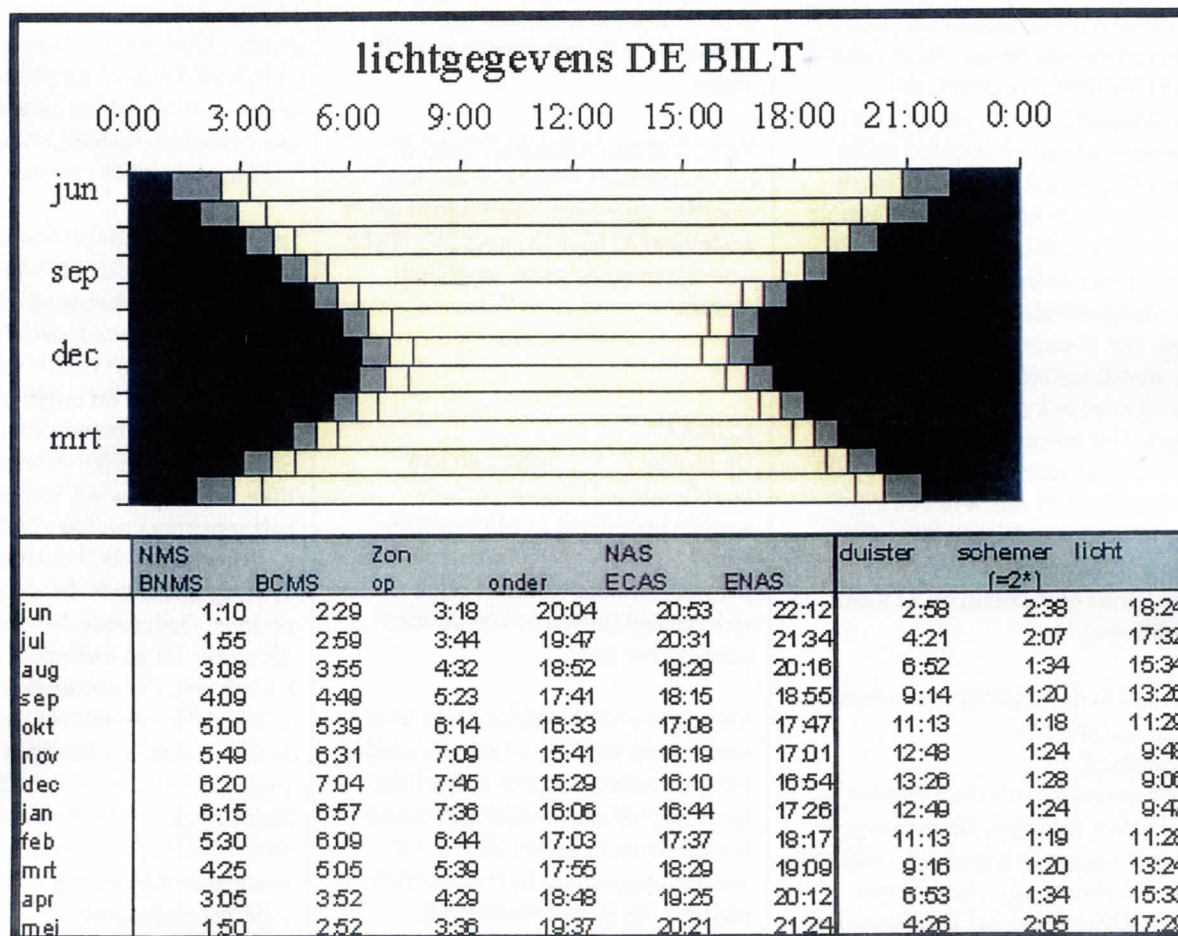
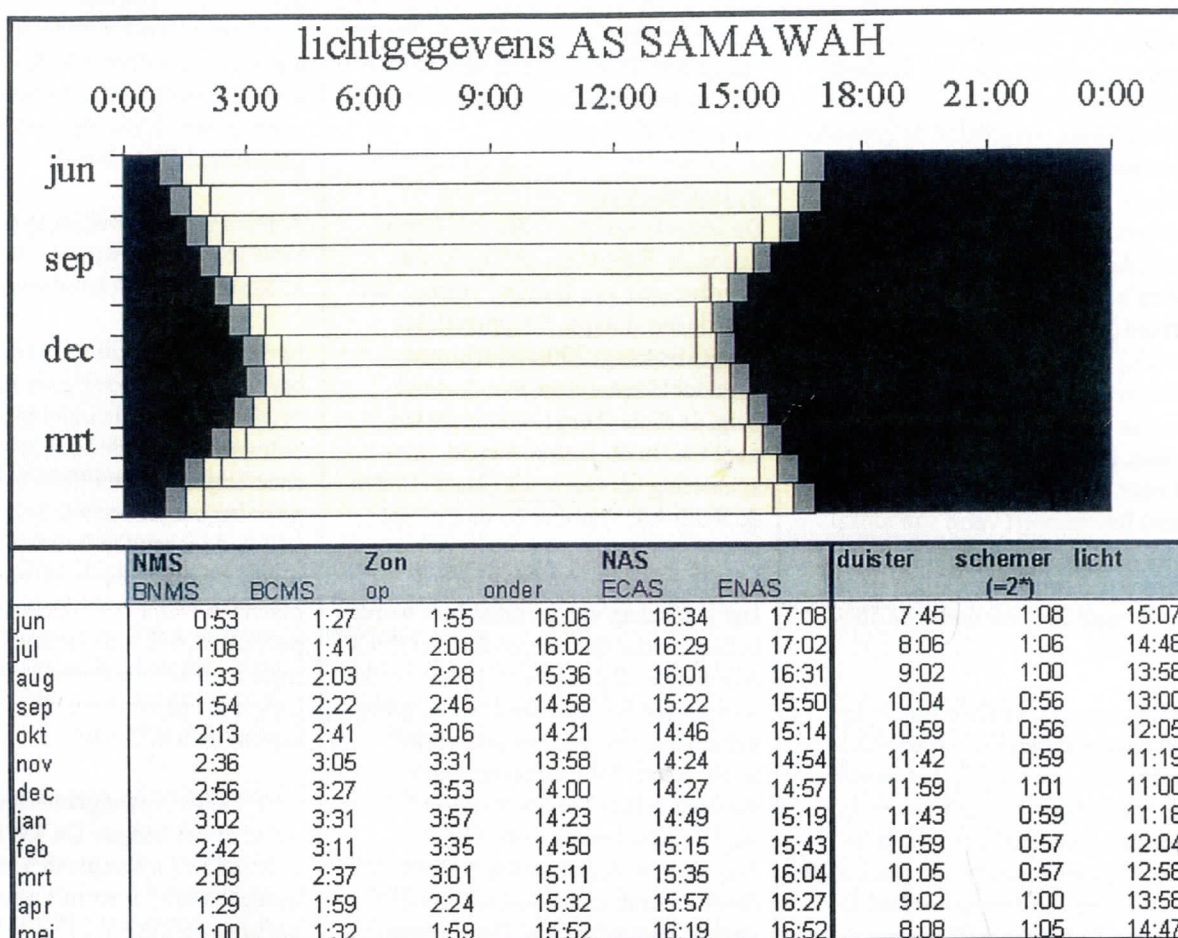
In de provincie Al Muthannah is het gemiddeld warmer dan in Nederland. De nachten in het woestijnklimaat zijn kouder en hierdoor zijn de temperatuursverschillen tussen dag en nacht groter dan in het rivierengebied.
(Zie overzicht op blz 7)

Zomers is er nauwelijks sprake van bewolking, in de winter is het meer dan 85% van de tijd licht tot zwaar bewolkt.

In de maanden juni tot en met september valt er nagenoeg geen neerslag in Muthannah. Het jaargemiddelde in As Salman ligt rond de 50 mm terwijl het rivierengebied gemiddeld 112 mm neerslag per jaar ontvangt. In De Bilt valt in de maanden juni tot en met oktober gemiddeld ca. 70 mm per maand, november en december 80 mm per maand, 802 mm per jaar. De maximale hoeveelheid neerslag in 24 uur is in de zomermaanden nihil, maximum in november is 47,2 mm.

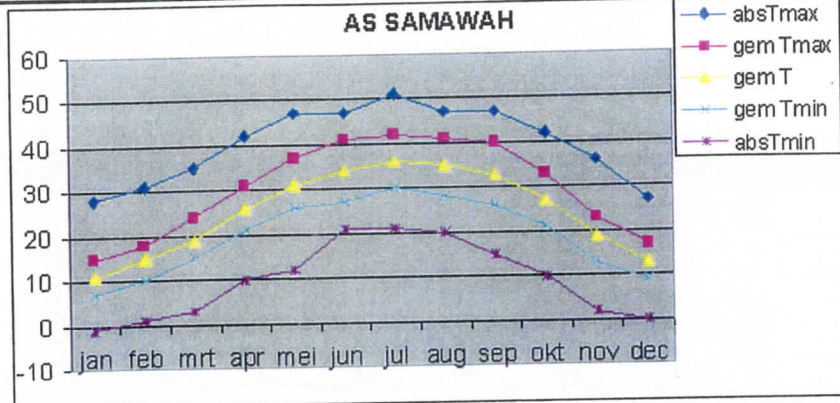
De relatieve vochtigheid (RV) is in de ochtend het hoogst. De RV is in de ochtend in As Samawah voor de maanden juli tot en met augustus rond de 30% (de Bilt RV 75%) oplopend naar bijna 80% in de winter (de Bilt RV 90%). Aan het eind van de middag is de RV in de zomer net hoger dan 10% in de winter minder dan 50%. De RV is in het woestijngebied maar iets lager dan in het riviergebied. RV in De Bilt is 75% in juni tot 90% in december.

In Irak komen tijdens de zomermaanden twee verschillende winden voor: Sharqi: zuidelijke en zuidoostelijke droge, stoffige wind met af en toe vlagen van 8 m/s (5 Bft = vrij krachtige wind), van april tot begin juni en van eind september tot en met november. Shamal: noordelijke en noordwestelijke, erg droge wind, van half juni tot half september rustige wind (4-5 m/s = 3 Bft = matige wind) en maar zelden afwezig gedurende de aangegeven periode. Gedurende de wintermaanden december tot en met maart is de shamal het hevigst. De windsnelheden zullen in het vlakke terrein van de woestijn hogere snelheden bereiken dan in het rivierengebied van de provincie Al Muthannah. In de winternachten is het vaak windstil (< 0.2 m/s). De windmaxima zijn daarentegen vrijwel altijd rond het middaguur.
(Zie overzicht op blz 8)

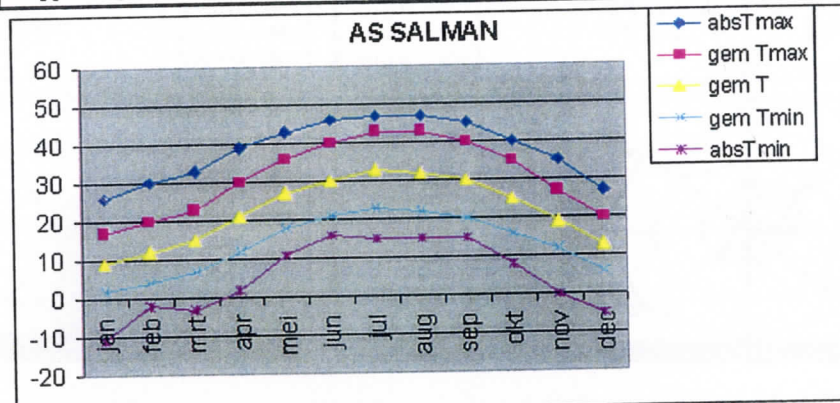
TEMPERATUUR
AS SAMAWAH

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jaar
absTmax	28	31	35	42	47	47	51	47	47	42	36	27	51
gem Tmax	15	18	24	31	37	41	42	41	40	33	23	17	31
gem T	11	15	19	26	31	34	36	35	33	27	19	13	25
gem Tmin	7	10	15	21	26	27	30	28	26	21	13	9	20
absTmin	-1	1	3	10	12	21	21	20	15	10	2	---	-1

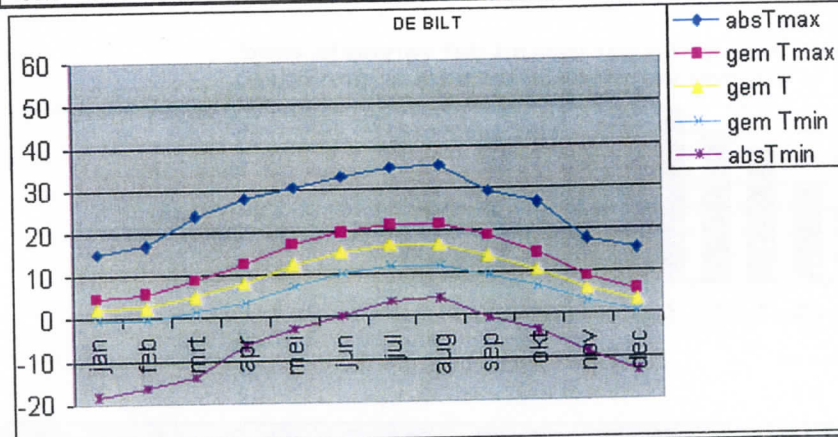
AS SALMAN

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jaar
absTmax	26	30	33	39	43	46	47	47	45	40	35	27	47
gem Tmax	17	20	23	30	36	40	43	43	40	35	27	20	31
gem T	9	12	15	21	27	30	33	32	30	25	19	13	22
gem Tmin	2	4	7	12	18	21	23	22	20	16	12	6	13
absTmin	-11	-2	-3	2	11	16	15	15	15	8	---	-5	-11

DE BILT

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jaar
absTmax	15.1	16.9	23.9	27.8	30.4	32.9	34.9	35.3	29.1	26.5	17.7	15.3	35.3
gem Tmax	4.6	5.7	8.9	12.5	17.1	19.9	21.5	21.6	18.7	14.5	8.9	5.7	13.3
gem T	2.2	2.5	5	8	12.3	15.2	16.8	16.7	14	10.5	5.9	3.2	9.4
gem Tmin	-0.6	-0.5	1.3	3.3	7.2	10	11.9	11.8	9.4	6.6	2.9	0.5	5.3
absTmin	-18.3	-16.4	-13.9	-6.6	-2.7	0.2	3.4	4.1	-0.7	-3.8	-8.9	-13.4	-18.3

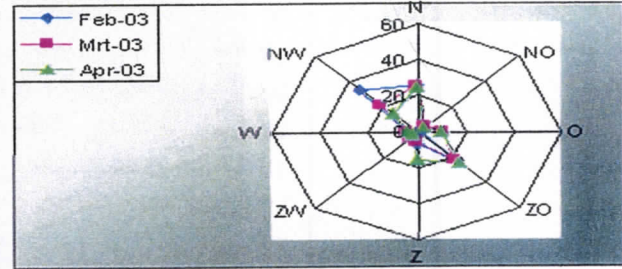
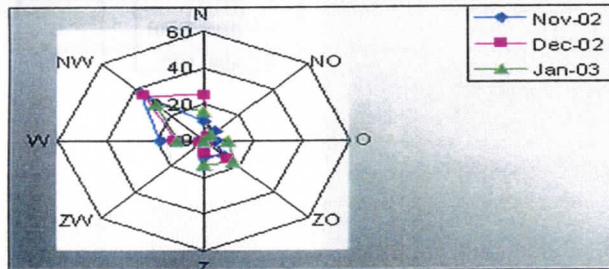
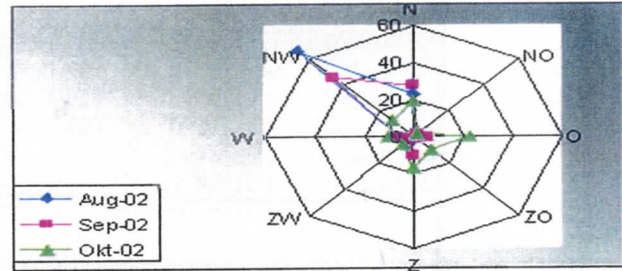
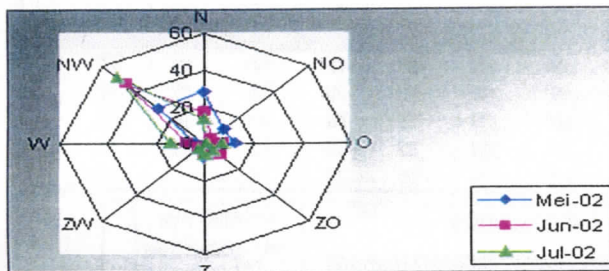
Gemiddelde neerslag (mm)

	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	jaar
An Nasiriyah	21.6	18.3	13.6	17.9	9.1	0.1	0	0	0	3.7	10.8	17.5	112.6
De Bilt	67	48	65	45	62	72	70	58	72	77	81	77	800

Windsnelheid (km/h)	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	Jaar
AS SAMAWAH	12	12	14	14	14	17	19	16	14	14	12	12	14
DE BILT	15	15	15	15	11	11	11	11	11	11	15	15	14

Windrichtingverdeling (%) per maand KUWAIT INT. AIRPORT (29°13'N, 47°59'O, 55 m)

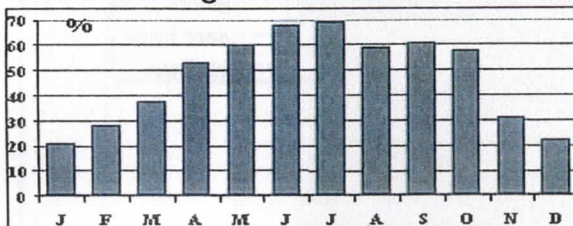
	Mei-02	Jun-02	Jul-02	Aug-02	Sep-02	Okt-02	Nov-02	Dec-02	Jan-03	Feb-03	Mrt-03	Apr-03	JAAR
N	28	17	13	23	28	19	11	25	16	26	26	25	21
NO	11	4	1	1	2	2	7	3	4	4	5	4	4
O	13	7	7	2	6	23	5	2	10	2	11	10	8
ZO	6	9	5	1	1	10	12	14	17	23	22	25	12
Z	8	6	6	2	10	17	9	7	13	7	6	16	9
ZW	2	3	4	0	1	6	1	2	0	1	4	2	2
W	4	7	14	6	6	10	18	12	11	4	4	4	8
NW	27	46	51	66	46	12	37	35	28	33	21	14	35

Aantal dagen met stof/zand in As Samawah

J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	jaar
4	6	11	14	12	16	18	14	9	6	2	3	115

Percentage van de tijd per maand dat verwaaid zand het zicht in Bagdad verminderd tot minder dan 5 km

Aantal dagen mist	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	Jaar
AS SAMAWAH	5	1	---	---	---	---	---	---	---	---	1	5	12
DE BILT	8	7	6	4	4	4	4	3	5	7	8	8	71

ZICHTOMSTANDIGHEDEN

Algemeen

Onder normale omstandigheden zijn de zichtomstandigheden zeer goed in het vlakke woestijngebied vanwege het feit dat het zicht niet belemmerd wordt door vegetatie en gebouwen. In rotswoestijn en duingebieden kan het zicht belemmerd worden door relief. Overdag kan de zon door verhitting van het aardoppervlak zorgen voor luchtspiegelingen vooral in het vlakke en onbebouwde woestijngebied.

Zand- en stofstormen kunnen het zicht beperken evenals stof/zand dat opwaait door verplaatsingen. In As Samawah komen gemiddeld 115 dagen voor met opwaaiend stof/zand. In de maanden juni tot en met augustus is er gemiddeld 50% kans op dagen met stof/zandstormen. In november en december zijn het aantal dagen met stof/zand gereduceerd tot gemiddeld 2 en 3 dagen. Het zicht is gewoonlijk het slechtst midden overdag bij de grootste windsnelheden. In de woestijngebieden treedt veel vaker vermindering van zicht op door zandhozen en opwaaiend zand en stof bij sterke wind. In tegenstelling tot het stof, dat niet scherp voelt aan het gezicht, snijdt de harde wind, die zand meevoert, vaak ondraaglijk. Dit opwaaiend zand heeft een veel meer lokale betekenis.

De grafiek laat zien wat de consequenties per maand zijn in de omgeving van Bagdad. Het meeste aantal dagen met verminderd zicht door stof-/zand komt voor van april tot en met oktober. Het zicht kan tijdens zandstormen vermindert worden tot minder dan enkele meters. De relatieve verdeling zou men ook kunnen toepassen op de provincie Al Muthannah.

Het aantal mistdagen per jaar in Samawah is gemiddeld 12 ten opzichte van 71 in de Bilt.

(Zie overzicht op blz 8)

UV-straling:

Naast licht en warmte zendt de zon ook UV-straling uit. UV-straling bestaat uit UV-A en UV-B. Een beetje UV-B is nodig voor de aanmaak van vitamine D. Teveel UV is echter schadelijk voor de gezondheid (huidkanker). Om de hoeveelheid UV in de gaten te houden is de UV Index (volgens KNMI

zonkracht) ontwikkeld. De zonkracht geeft een indicatie over de schadelijkheid van de zon. Bij zonkracht 0 is er niets aan de hand, bij zonkracht 8 moet men al oppassen. De zonkracht is de hoogste waarde die gemeten wordt op de dag. De hoogste waarde wordt behaald in de middag, als de zon het hoogst staat. In IRAK ligt de gemiddelde zonkracht op meer dan 11 (gevaarlijkste zone). De gemiddelde zonkracht in DE BILT in de zomer ligt rond de 6-7.

INVLOED VAN HET KLIMAAT OP HET OPTREDEN

De hoge temperaturen en problemen met stof/zand zullen de meeste invloed hebben op optreden in dit klimaat. Overdag gedurende de zomermaanden hebben deze factoren de meeste uitwerking. Stof en zand verhindert het zicht met blote oog maar ook met optische instrumenten en kan overal in gaan zitten en zorgen voor hogere slijtage (bescherming d.m.v. plasticfolie). De hitte speelt parten voor het personeel dat niet optimaal inzetbaar is door fysieke beperkingen en materieel dat uitzet, vervormt, oververhit raakt en andere eigenschappen kan krijgen. Werktijden zullen mogelijk aangepast moeten worden aan de hoge temperaturen (siësta).

Verplaatsingen:

Stof en fijn zand gaat tussen alle draaiende delen en andere onderdelen van materieel en voertuigen zitten, hiervoor dienen aanpassingen gedaan te worden, waaronder het plaatsen andere filters; Stof- of zandstormen kunnen het zicht minimaliseren, waardoor verplaatsingen tijdelijk verhindert worden. Verplaatsingen zelf wekken eveneens grote stofwolken op in droge periodes. Met name BV's kunnen veel stof doen opwaaien, tot ergernis van de bevolking; Door de extreme hitte en zonlicht kunnen bandenspanningen ongecontroleerd hoog oplopen. Banden zullen onder invloed van de hete ondergrond gaan uitdrogen; Oliepeil in voertuigen zal fluctueren als gevolg van de hitte. Een te hoog oliepeil is schadelijk voor de motor. Koel- en smeersystemen van voertuigen zullen veelvuldig gecontroleerd dienen te worden op lekkages;

In de natte periode (november en december) kunnen verplaatsingen op onverharde wegen en op zoutvlaktes (sebkha's) tijdelijk sterk verhinderd of onmogelijk worden.

Elk voertuig dat diep de woestijn in gaat moet veiligheidsuitrusting aan boord hebben om een aantal dagen te overleven. Aan de voertuigen moeten een aantal aanpassingen worden uitgevoerd om in een woestijngebied te kunnen opereren.

Materieel

De hoge temperaturen stellen aan al het materieel extreem hoge eisen waardoor het materieel extra onderhoud nodig heeft. Het is noodzakelijk om materieel met speciaal voor woestijnoptreden geschikte onderdelen en/of hulpmiddelen (zanddicht maken) uit te rusten. Dit geldt voor al het materieel!

De grote fluctuatie van de temperatuur tussen dag en nacht brengt eveneens problemen met zich mee, waaronder het uitzetten en weer inkrimpen van vloeistoffen en gassen. Bijvoorbeeld 's nachts de tank niet volpompen.

In de hele provincie leiden stof en zand, eventueel versterkt door vocht, tot een snelle corrosie van metalen delen. Dit komt door het hoge zoutgehalte van de bodem dat onder invloed van de wind zal gaan verwaaien.

Het strekt ter aanbeveling om onderkomen, opslagplaatsen, parkeerplaatsen e.d. waar mogelijk een extra bescherming tegen de hitte van de zon te geven door ze te overdekken. Hiermee wordt veel overlast voorkomen, zoals bijvoorbeeld:

- * Oververhitting van verbinding smiddelen, wapens en munitie;
- * Het door uitzetting overstromen of openbarsten van containers met brandstof/chemicaliën;
- * Versnelde verwerking van kunststoffen en rubbers;
- * Het onleesbaar worden van LCD-schermen boven de 45°C.

Wegens verdamping door hoge temperaturen moet de accuvloeistof regelmatig gecontroleerd worden. Batterijen ondervinden geen hinder van de hoge temperaturen. Condens en aanwezigheid van zout kan de batterijen aantasten.

Door de relatief droge lucht (in droge periode en met name in woestijn) bestaat het risico dat metalen delen statisch geladen raken, wat gevaar op kan leveren bij tanken en overgieten van brandstoffen. Opslag van voorraden dient aangepast te worden aan de extreme omstandigheden.

Personeel

Bij het verrichten van zware lichamelijke arbeid in dit klimaat verliest het lichaam veel vocht en zouten. Door het vele zweten zal de kleding snel verzaagd raken van zoutkristallen en aan zweetplekken klevend stof. Deze zweetplekken kunnen gaan schuren. Het is daarom aan te bevelen de kleding vaak te wassen. Dit kan betekenen dat er behoefte is aan verhoogde wascapaciteit.

Stof & zand

Tijdens stof- of zandstormen kan het zicht gereduceerd worden tot < 50 m en wordt zand en stof in de neus, ogen en mond geblazen wanneer die onbeschermd zijn. Dit kan ontsteking van de ogen en slijmvliezen veroorzaken. Kleding die goed kan worden afgesloten en het hele lichaam (inclusief hoofd) beschermd, kan een uitkomst bieden. Verder daalt bij een stof- of zandstorm de luchtvochtigheid sterk en neemt de temperatuur met een sprong van 5 tot 10°C toe. Dit heeft een zeer afmattende uitwerking op het personeel. De kleding zal na een stof- of zandstorm grondig gereinigd moeten worden.

Koude

De koude zal niet snel voor problemen zorgen. In de maand december kan de nachttemperatuur afnemen tot onder het vriespunt (absolute minimumtemperatuur in januari in As Salman – 11°C en As Samawah – 1°C). De in vergelijking met Nederland grote verschillen tussen de nacht en dag temperatuur kan van invloed zijn op de weerstand van het lichaam. Evenals de hitte overdag heeft gewenning hieraan tijd nodig en is een acclimatiseringsperiode aan te raden.

Waarnemingsmogelijkheden

Het open karakter van woestijnlandschap en het goede zicht bieden in de vroege ochtend en tegen de avond met de zon in de rug goede waarnemingsmogelijkheden (meerdere kilometers).

Het zicht tegen de zon in is daarentegen zeer slecht. Als de bodem in de loop van de ochtend opwarmt ontstaat een glinstering, dat 12 uur 's middags verandert in een hitte waas en luchtspiegeling in de middag.

Voorwerpen schijnen uit elkaar te drijven of in elkaar over te gaan zodat op een afstand van circa 1000 meter voertuigen en uitrusting onherkenbaar worden.

De gebieden aan het water hebben beperkt zicht wegens oorden en vegetatie en zullen in de winterperiode regelmatig hinder kunnen ondervinden van mist in de ochtend.

Mist, nevel en zand-/stofstormen geven zichtvermindering en moeilijkheden bij doelopsporing.

Observatieposten dienen zo hoog mogelijk te worden geplaatst om de invloed van weerspiegeling en luchttrilling overdag te minimaliseren.

In de woestijn kan refractie optreden, waardoor overdag voorwerpen lager lijken te liggen dan in werkelijkheid is, 's nachts is het omgekeerde het geval. Zandwolken verblinden optische middelen.

's Nachts kan de afstand waarop een voertuig zich bevindt, gerelateerd aan het geluid, gemakkelijk worden overschat. Voertuigen lijken dichterbij dan zij in werkelijkheid zijn, doordat het geluid zeer ver draagt.

TERREIN

ALGEMEEN

De provincie Al Muthannah is vergelijkbaar met het oppervlak van Nederland. De grootste oorden Samawah, Jamil Afani, Khara Ib Al Hafiz, Rumaithah, Dhi Qar/Chamcha en het industrie gebied Chamcham liggen in het westen van het rivierengebied. In het oosten ligt het oord Al Khidr aan de Eufraat, met daaromheen kleinere oorden. De provincie Al Muthannah wordt in het noordelijke rivierengebied doorsneden door de Eufraat en een aantal zijtakken en kanalen, met hoofdzakelijk een WO-strekking. De Eufraat wordt ten westen van Samawah gevoed door de Shatt Al Hillah welke vanuit Ad Diwanayah richting Ar Rumaithah stroomt.

Het gebied valt hoofdzakelijk op te delen in drie terreintypen: Het rivierengebied met geïrrigeerde landbouw in het noorden langs de

Eufraat en Shatt Al Hillah, Ad Dibdibah zandwoestijn in het oosten plus het noordelijk verwoestijnd gebied en de Al Hidjara rotswoestijn in het westelijke deel van de provincie.

Een gedetailleerde indeling van terreintypen wordt weergegeven op het kaartje. In de provincie Al Muthannah kan het terrein als volgt worden opgedeeld:

- (1) Noordelijk verwoestijnd gebied,
- (2) Rivierengebied met geïrrigeerde landbouw
- (3) Inundatiegebied Sulaybiyat-depressie
- (4) Duinvelden
- (5) Zandwoestijn
- (6) Zandwoestijn met wadi's
- (7) Vlakke rotswoestijn
- (8) Reliëfrijke rotswoestijn
- (9) Gebieden met sebka's
- (10) Gebieden met sebka's en wadi's
- (11) Open water

(Zie kaart op blz 11)

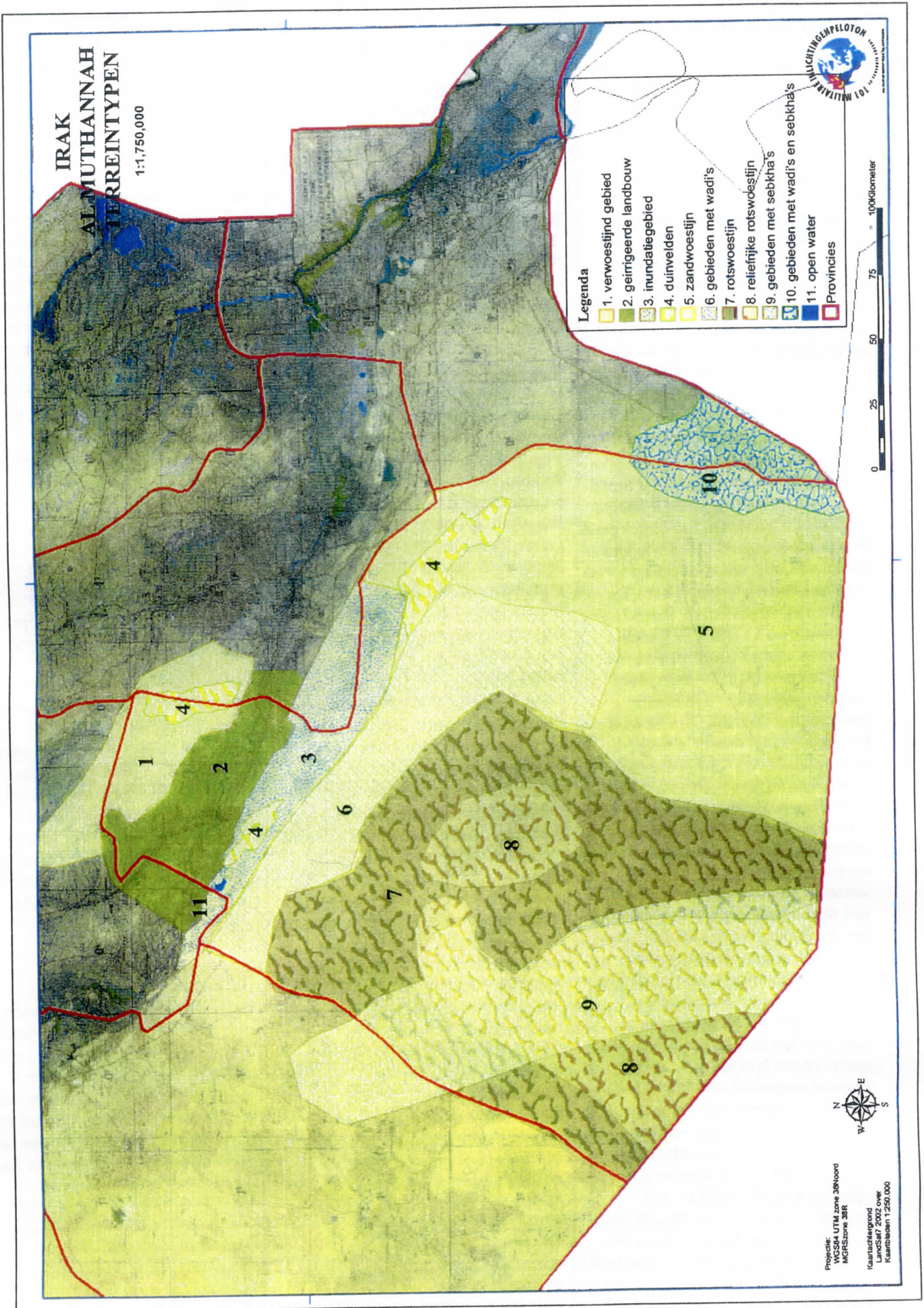
Bestaande toestand

- (1) Bodemverheffing

Het terrein van de provincie Muthannah helt globaal naar NO richting de Eufraat. Het gebied helt van 450m AMSL nabij de ZW grens met Saudi Arabie af naar zo'n 10m in het rivierengebied. De hoogteverschillen zijn per terreintype weergegeven op de terreintypekaart; onderstaande nummering verwijst naar nummers op terreintypekaart.

Het Noordelijk woestijngebied (1) is met uitzondering van de duinvelden (4) in het oosten als zeer vlak te typeren met een gemiddelde hoogte van 10m AMSL (above mean sea level).

Het rivierengebied (2) is over het algemeen zeer vlak, met uitzondering van kunstmatige bedijkingen langs rivieren of ten behoeve van infra. De Eufraat stroomt van WNW naar OZO door het noordelijke deel van de provincie en ligt grotendeels hoog in het landschap met dijken of oevers (enkele meters tot 10m hoogte) aan weerszijden. Ook de overige noemenswaardige waterlopen zijn grotendeels bedijkt, met wegen op de dijken. In het rivierengebied bestaan de reliëfvormen hoofdzakelijk uit kunstwerken als dijken, fortificaties en dammen met lokale hoogteverschillen van enkele meters en hellingspercentages van meer dan 60%.

(In de onderstaande tekst staan met cijfers aangegeven de verwijzingen naar bladzijde blz 11: Noot redactie)

Het Inundatiegebied SULAYBIYAT (3) was een meer en ligt 10-25m AMSL; waarbij de hoogte afneemt in NO richting. Het is nu een opgedroogd, verwoestijnd gebied.

Het woestijngebied is over het algemeen vlak met lokaal reliëf in de vorm van ongelijke rotsbodems, duinvelden of gebieden met een hoge concentratie aan sebkha's of wadis. In de woestijn komt reliëf voor in de vorm van duinvelden op een drietal locaties; ten zuiden van Samawah, in het noordoosten rondom snelweg 1 en een duinveld ten noorden van Abu Ghar (4). De zuidelijke Dibdibah zandwoestijn (5) is zeer vlak met in het noorden wat meer reliëf en grover bodemmateriaal. De hoogteverschillen tussen duintop en omgeving bedragen enkele tot tientallen meters, met een maximale hoogte van 35m. De noordelijkste strook zand- en grindwoestijn met wadi's loopt ten zuiden van het inundatiegebied tot de lijn Abu Ghar- Al Busayyah (6). De breedte en diepte van de watervoerende wadi's ("Sha'ib") wisselt sterk; ze kunnen honderden meters breed en tientallen kilometers lang worden, maar er zijn ook kleinere wadigeulen. De diepte van de wadi's kan oplopen tot tientallen meters waarbij de oevers echter vaak flauw zullen zijn en geen problemen betreffende begaanbaarheid zouden moeten veroorzaken. De westelijke Hidjara rotswoestijn (7/8) kent wat meer reliëf door verwerking van oplosbaar gesteente. Gebieden met (onregelmatigere) rotsbodems vindt men zuidoost van As Salman, tot aan de landsgrens met Saudi Arabie (8). In dit gebied kunnen plaatselijke hoogteverschillen van enkele meters (steilranden, hellingspercentages >60%) voorkomen, of is het hoogteverschil tientallen meters op een kilometer.

Plaatsen aangeduid met "Faydat" zijn depressies, zogenaamde "sinkholes", ontstaan door oplossing van het onderliggende kalkgesteente. In dit gebied komen in de laagtes veel sebkha's voor (9). Sebkha's zijn depressies met fijner bodemmateriaal, welke in natte en droge toestand een zeer wisselende bodembegaanbaarheid hebben. In droge toestand kan er een korst zijn ontstaan waardoor zij goed begaanbaar zijn, in natte toestand

(natte seizoen nov-mrt) zijn de bodems vaak onbegaanbaar. De sebkha's kunnen omgeven zijn door steilranden (enkele meters) of een flauw profiel hebben.

In de zuidoostelijke punt van de provincie, in de Dibdibah-woestijn, komt eveneens een gebied met een hoge dichtheid van sebkha's en wadi's voor (10).

Het rivierengebied wordt door de Eufraat en zijn zijrivieren afgewaterd. De begaanbaarheid van de geïrrigeerde gebieden wordt beperkt door de hoge dichtheid aan irrigatiekanalen en waterlopen, met name langs de Eufraat. De Eufraat (Nahr Al Furat) fluctueert rond de 1m waterdiepte en is hierdoor alleen bevaarbaar voor LCRM's. De afwatering van het woestijngebied vindt plaats middels wadi's en grondwater, welke NO stromen. Met name in het gebied ten westen van de lijn Abu Ghar – Busayyah (6) komen veel wadi's voor. De wadi's hebben over het algemeen een flauw hellend profiel en zouden geen noemenswaardige problemen moeten opleveren bij verplaatsingen met lichte voertuigen. Ten noorden van dit wadi gebied komen een groot aantal bronnen voor. Dit hangt samen met een aantal NW-ZO georiënteerde breuklijnen.

Vegetatie

Natuurlijke vegetatie komt voor in de vorm schaarse kniehoge struikjes en grassen in de verwoestijnde gebieden, westelijke Hidjara rotswoestijn en zuidelijke Ad Dibdibah woestijn. Hier wordt extensieve veeteelt (schapen) bedreven.

Ten noorden van de lijn Salman-Bussayah komt een andere soort gewas voor dan ten zuiden van deze lijn. Eveneens groeit er nabij en op zandduinen andere vegetatie. Het rivierengebied is uitermate geschikt voor landbouw en voornamelijk de natuurlijke oevers ontlenuen zich uitstekend voor de verbouw van gewassen. De bodemvocht condities zijn gunstig voor planten met wat diepere wortels (bomen). Echter, de conditie van de aanwezige gewassen is door verdroging en verzilting de laatste decennia enorm verslechterd, met gevolg afsterving van de gewassen, wat verplaatsing en zicht (waarnemings- en schootsvelden) mogelijkheden vergroot.

Natuurlijke vegetatie in het rivierengebied bestaat voornamelijk uit riet. In het rivierengebied worden gerst en groente nabij de Eufraat verbouwd. Met name langs oevers ondervindt men beperking van verplaatsingsmogelijkheden door aanwezige vegetatie.

Geologie

In de provincie lopen een aantal geologische breuklijnen met een ZW-NO strekking richting Iran. De provincie Muthannah ligt op een stabiele zone, maar mogelijk ondervindt men in Muthannah ook last van aardbevingen. De aardbevingen hebben meestal hun epicentrum in Iran en zullen daarom het meest voelbaar zijn in het (noord)oosten van de provincie. De meest recente aardbeving in de regio (op 30 januari 2003) had het epicentrum in Iran met een kracht van 4.7 op de schaal van Richter.

INFRASTRUCTUUR

Wegen

De huidige nationale wegen en hoofdwegen in zuidoost Irak lopen hoofdzakelijk langs de waterlopen (snelwegen 6, 7 en 8) in O-W richting met uitzondering van snelweg 1. Ten oosten van het gebied loopt de snelweg 7 van Al Kut naar An Nasiriyah. Verder vele kleinere onverharde wegen meestal 1 a 2 baans. De kwaliteit van deze wegen is onbekend. In sommige gebieden is de ontsluiting goed en zijn er genoeg omleidingen mogelijk, in de zuidelijke gebieden is de ontsluiting minder goed en is de omliggende rotswoestijn minder goed begaanbaar.

Spoorwegen

Het spoor is een zeer belangrijk transportmedium met name tussen havens en industriegebieden (standaard spoorbreedte 1,435m). Spoorverbinding door Al Muthannah loopt in NNW-ZZO richting. Dit is de enige spoorverbinding tussen Bagdad en het zuiden van Irak (haven Umm Qasr). Deze verbinding loopt langs de Shatt Al Hillah en de Eufraat via Ar Rumaithah en Samawah naar An Nasiriyah en verder. Naast deze hoofdverbinding zijn er een paar aftakkingen en korte spoorlijnen naar groeves toe.

Vliegvelden

Oriëntatie van de landingsbanen is grofweg NW. Er komen drie landingsbanen voor: As Salman North, Al Busayyah Northeast en Darraji airfield. Er is een heliport ten zuiden van Samawah op het militaire terrein.

Waterwegen

De rivieren zijn redelijk ondiep, voorheen enkele meters maar sinds de vele stuwdammen en irrigatieprojecten is de diepte afgenomen tot minder dan een meter, zelfs in de grotere rivieren. De Eufraat heeft maximale afvoerpieken in de maanden januari en februari in plaats van maart-mei (1974), waarbij de totale afvoer in 1998 (831m³/s) nog maar een derde was van die in 1974. In de provincie Muthannah komen geen noemenswaardige dammen voor. Bijna alle waterlopen zijn grotendeels bedijkt met wegen op de dijken aan weerszijden. De natuurlijke oevers van de grotere rivieren zijn meestal minder dan 3m hoog. De gemiddelde stroomsnelheid is 0,6-2m/s, welke toeneemt tijdens periodes met verhoogde afvoer.

Bruggen

De meeste bruggen over de Eufraat zijn van groot belang voor ontsluitingen tussen het noorden en zuiden van de Eufraat. In de buurt van Samawah ligt het grootste aantal bruggen van de provincie. Bruggen over de hoofdwegen hebben over het algemeen vaak een Military Load Capacity (MLC) van 70. Over de kleinere waterlopen liggen eveneens talloze bruggen. Er komen een aantal onderdoorgangen voor op locaties waar spoor en weg elkaar kruisen.

Industrie

Er is een olieraffinaderij Z van Samawah welke van groot belang is voor de regio (het is onbekend of het operationeel is). Er lopen een aantal olie- en gaspijpleidingen naar de raffinaderij, maar ook door de provincie richting Noord Irak. In de provincie Al Muthannah loopt Z van en evenwijdig aan snelweg 8 de belangrijkste pijpleiding van Irak. Deze loopt van Rumaitah langs Nasiriyah en Samawah ten zuiden van de Eufraat, langs weg 28 noord naar Al Hadithah. Daarnaast lopen diverse pijpleidingen door de provincie. Er komen oliebronnen voor nabij Chamcham, NW en ZO van As Salman

en op overige locaties in de woestijnen.

Overige voornaamste industrieën in de provincie zijn twee cementfabrieken (O Samawah, Chamcham). De cementfabriek in Chamcham is mogelijk operationeel, de cementfabriek in Samawah is gebombardeerd. Zout-/kalkwinning vindt plaats bij Chamcham. Verder komen er talrijke zand- en grindgroeves voor ten zuiden van de Eufraat.

Water en rioolwaterzuivering voornamelijk bij Rumaitah, ook N Samawah en bij Chamcham. De rioolwaterzuivering is momenteel niet operationeel. De waterzuiveringsinstallaties werken wel, maar waarschijnlijk op beperkte tijdstippen.

In de provincie Al Muthannah komen 3 elektriciteitsnetten voor die alledrie grofweg evenwijdig lopen met snelweg 8. Vanaf As Samawah gaat een aftakking naar de industrie bij Chamcham. De energielevering van de elektriciteitscentrales bij Samawah en Nasiriyah zijn van groot belang voor deze regio.

INVLOED VAN HET TERREIN OP HET OPTREDEN

De verschillende terreintypen in Muthannah zijn samen te nemen tot een aantal remmende en stoppende gebiedshindernissen:

- * In het rivierengebied zijn de waterhindernissen van groot belang voor het optreden. Dit zijn de grotere rivieren in combinatie met dijken.
- * Vaste kalkstenen in de rots woestijn (Hidjara) en het gebied rondom As Salman met lokaal reliëf waardoor dit terrein moeilijker begaanbaar is, met mogelijk gevaar voor wegzakken door instortende kuilen en grotten. Het gebied rondom As Salman ligt ongeveer 60-80m hoger dan As Salman zelf en wordt begrenst door steile hellingen. Deze nederzetting is hierdoor gevoeliger voor hinderlagen en moet daarom vanaf de hoger gelegen delen worden beheerst.
- * De zandwoestijn (Dibdibah, inundatiegebied en noordelijk verwoestigd gebied) is een zeer vlak gebied, met uitzondering van

de soms aanwezige duinen, met loszandige bodem, welke problemen kan geven met begaanbaarheid. Bij neerslag (meestal hevig en lokaal) vindt er versnelde infiltratie in bodem plaats, wat eveneens kan leiden tot problemen met bodembegaanbaarheid.

- * Hellingen van de windafwaartse (lij-)zijde van duinen zijn steiler dan windopwaartse (loef-) zijde en op loefzijde is er meer kans op korstvorming, waardoor de ondergrond beter begaanbaar wordt. Verkenning van duinen is noodzakelijk bij verplaatsingen hierover.
- * De wadi's in het gebied hebben meestal een flauw profiel en een goed begaanbare bedding van kiezels en zand. Ze bieden uitstekende laterale vuur- en zichtdekking en eveneens mogelijkheden voor luchtdekking door aanwezigheid van (schaarse) vegetatie
- * Bij neerslag (meestal hevig en lokaal) zijn lager gelegen terreinden snel slechter begaanbaar. Dit geldt met name voor gebieden met sebkha's. Sebkha's zijn bij natte omstandigheden geheel onbegaanbaar, bij droge condities begaanbaar voor lichte voertuigen. Sebkha's met een droge korst hebben mogelijk een vochtige bodem onder deze korst en kunnen hierdoor toch onbegaanbaar zijn. Verkenning van sebkha's i.v.m. verplaatsing is vereist.

Lijnhindernissen

Lijnhindernissen worden hoofdzakelijk gevormd door WO-geïntendeerde waterlopen, welke in de meeste gevallen zijn omgeven door dijken van aanzienlijk formaat (enkele tot 10m). Ontsluiting van gebieden ten noorden en zuiden van de waterlopen (met name de Eufraat) vindt plaats middels enkele bruggen.

Overige lijnhindernissen in het rivierengebied worden gevormd door wegen en spoorroutes over dijken en kades.

In het woestijngebied komen rond As Salman een aantal noemenswaardige steilranden voor. Deze plaats is gelegen in een depressie, welke zo'n 60m lager ligt dan haar omgeving. In de rotswoestijn moet echter overal met steilranden van enkele meters

rekening worden gehouden, met name het gebied ten zuiden en noorden van As Salman.

Kunstmatige hindernissen

Kunstmatige hindernissen bestaan met name uit mijnen en UXO's (deze ongeëxplodeerde projectielen zijn overgebleven uit de Golfoorlog van 1991). Andere mogelijke kunstmatige hindernissen kunnen worden gevormd door ROTA-objecten. Deze komen met name voor ten zuidoosten van Samawah, ten zuidwesten van Chamcham en rondom Rumaithah.

Verplaatsingen & navigatie

Verplaatsingen t.b.v. patrouilles over de wegen zijn beperkt tot enkele verharde wegen in de woestijn en meerdere in het rivierengebied. Verplaatsingen over de wegen hier is goed, met name de verbinding via snelweg 8 Rumaithah-Samawah-Basrah. Cross Country Movement is in de woestijn goed mogelijk, mits er rekening gehouden wordt met lokaal slechter begaanbare gebieden (met name rotswoestijn) en kans op begraven mijnen en UXO's (zandwoestijn). Verplaatsingsmogelijkheden worden beperkt door beschikbaarheid benzine/diesel (met name in de woestijn). Verplaatsingen door woestijn zijn over het algemeen goed, met inachtneming dat zachte zandige ondergrond tot spoorvorming kan leiden. Verplaatsingen door woestijn bij voorkeur 's nachts of vroege ochtend als de bodem vochtiger is (betere tractie). Het voordeel van wielvoertuigen is dat druk uit de banden kan worden verlaagd, waardoor begaanbaarheid beter wordt. Dit versneld echter weer slijtage van de band. Over het algemeen kunnen rupsvoertuigen meerdere woestijn-terreinen aan dan wielvoertuigen. De begaanbaarheid van rotswoestijnen is over het algemeen goed. Met uitzondering van gebieden met natte sebka's (wegzakken in de bodem) en reliëfrijke terrein met scherpe randen wat kan leiden tot lekke banden. Duinen hebben steile en flauwe kant. Verkenning van de duin om de hellingshoek en condities (mulheid) van het zand te inventariseren zijn noodzakelijk.

In de woestijn komen weinig herkenningspunten voor, waardoor navigatie wordt bemoeilijkt.

Herkenningspunten danwel beheersende terreindelen zijn kunstmatige bouwwerken, waterbronnen en hoge terreindelen. Antennes van voertuigen zijn goed herkenbaar van grotere afstanden, overige delen van voertuigen zijn nauwelijks herkenbaar. Navigatie op sterren en zon en "dead reckoning" (bijhouden van de locatie van een individu m.b.v. afstand en richting tot een object) verdienen de voorkeur. Het is mogelijk dat GPS niet werkt (scherm en batterijen verliezen capaciteit).

Hierdoor is het essentieel elkaar niet kwijt te raken tijdens een patrouille met meerdere voertuigen. Bij verplaatsingen met meerdere voertuigen moet men niet in voorgangers stofwolven rijden i.v.m. zicht, maar oppassen dat men niet te ver van het pad raakt i.v.m. mijnen en UXO's.

Invloed van het terrein op personeel

De bestaande vegetatie kan op bepaalde plekken onvoldoende schaduw opleveren. Schaduw, maar ook camouflage dienen zelf gecreëerd te worden. Het is in rotsbodems vaak lastig om camouflagenetten te spannen.

Sommige vegetatie kan huidziekte veroorzaken of giftig zijn. Draagkleding ter bescherming van de huid. Slangenbeten en schorpioensteken zijn zeer pijnlijk maar zelden fataal. Enkele voorzorgsmaatregelen:

- * Kleren en schoenen dienen uitgeschud te worden voordat deze worden aangetrokken;
- * De zitting van de latrine dient voordat er naar het toilet gegaan wordt gecontroleerd te worden;
- * Voordat er gelegen gaat worden dient eerst de grond gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van ongedierte (ook in het zand), zo zijn kleine schorpioenen erg moeilijk te zien;
- * Dekens dienen uitgeschud te worden alvorens er onder te liggen en bij het opstaan;
- * Hoewel ongevaarlijk zijn woestijnratten een plaag aangezien deze gaten eten in kleding en uitrusting.
- * In de nattere delen bestaat er een verhoogde kans op malaria.

Invloed van het terrein op materieel

De voertuigen zullen te lijden hebben onder het landschap en de beperkte infrastructuur. Door de aard van het landschap zal het materieel veel intensiever dan in eigen land belast worden. Dit zal gepaard gaan met een grotere behoefte aan onderhoud en herstel (voldoende reserveonderdelen). De bewegende delen van wapens en overig materieel zullen extra slijtage ondervinden door stof en zand. Hierdoor zullen eerder storingen optreden. Stof in optische en elektronische middelen kan onherstelbare schade veroorzaken. Lenzen van optische middelen kunnen door krassen van zand onbruikbaar worden. Essentieel is dat apparatuur (met name radio/navigatie apparatuur op verkenningsvoertuigen), wordt afgedekt en beschermd tegen stof en hitte.

Kogelbanen kunnen door hitte afbuigen, waardoor de kans op treffers wordt verlaagd.

Geluid van voertuigen en aggregaten draagt veel verder in woestijn door vlakke van het terrein en stabiele atmosfeer.

Waarnemings- en Schootsvelden

In het rivierengebied zijn door de aanwezigheid van vegetatie en woningen de waarnemings- en schootsvelden tientallen meters tot enkele km's. Deze schootsvelden zijn beperkt aan de oevers door hoge gewassen (afhankelijk van seizoen) en relief (dijken). In oorden zijn de waarnemings- en schootsvelden slecht tot matig (enkele honderden meters) evenals industriegebieden; slecht tot matig. In de woestijn zijn de waarnemings- en schootsvelden in principe goed (enkele km's; uitgaande van heldere weerscondities), maar door vele stofstormen is er vaak zeer beperkt zicht. Door luchtspiegelingen boven het aardoppervlak en hitte-trillingen vlak daarboven zal men echter geen tientallen km's zicht hebben, maar maximaal enkele kilometers. In sommige delen van de rotswoestijn wordt het zicht nog verder beperkt, doordat er lokaal relief voorkomt. Met name nabij oorden zullen bepaalde naderingsroutes onvoldoende waarnemingsmogelijkheden bieden. Dit geldt tevens voor zandduingebieden of wadi's afhankelijk van het lokale relief.

Vuur- en zichtdekking

De dekking is in de geïrrigeerde gebieden goed (met lokaal wisselende omstandigheden). Irrigatiekanalen en dijken in het geïrrigeerde gebied bieden goede dekking vanaf de grond. En in combinatie met begroeiing tevens goed verticale dekking. Dit is echter afhankelijk van gewas en groeiseizoen. Gedurende de periode van optreden in juni tot juni, zijn de meeste gewassen in de bloei in de zomer waarna zij gehooïd of geoogst worden.

In de oorden is de horizontale vuur- en zichtdekking en luchtdekking goed tot zeer goed. In de industriegebieden wordt door de gebouwen redelijk tot zeer goed dekking geboden; ook vanuit de lucht.

Vuur- en zichtdekking in woestijn is minimaal en beperkt in de zandwoestijn met name ook vanuit de lucht. Toch zijn er door de aanwezigheid van lokale reliëfverschillen mogelijkheden voor vuur en zichtdekking. Hier en daar biedt lokale infra enige dekking en zijn er greppels of wadi's met struikvegetatie. Vegetatie in de woestijn (struiken en grassen) biedt onvoldoende bescherming als schuilplaats, vuur- en zichtdekking en schaduw.

BELANGRIJKSTE BEVOLKINGSGROEPEN**ARABIËREN**Sji'ieten

De Sji'ieten vormen met 60% van de Iraakse bevolking de grootste groep Islamitische Arabieren in Zuid-Irak. Zij vormen echter geen eenduidig blok. Een eerste scheidslijn is te zien in religieuze en seculiere Sji'ieten terwijl een tweede scheidslijn te zien is tussen politiek activisten en zij die buiten politiek willen blijven. De Sji'ieten zijn tijdens het bewind van Saddam Hoesseins Soennitische regime jarenlang onderdrukt geweest. Men verwacht daarom dat de zij nu, na de val van het regime van Saddam Hoessein, een prominente rol gaan spelen in de vorming van een nieuw bewind in Irak. Veel Sji'ieten en met name de geestelijke leiders (ayatollahs) willen dat de nu nog aanwezige Coalitietroepen zo spoedig mogelijk het land verlaten, zodat de Irakezen zelf hun bewind kunnen kiezen zonder bemoeienis van buitenstaanders.

RELIGIEUZE LEIDING

Van oudsher wordt de Sji'itische gemeenschap in Irak geleid door geestelijke leiders. De Sji'itische geloofsrichting (de 'Shia') is ontstaan in Irak en het religieuze centrum van de Sji'ieten bevindt zich in de stad Najaf, alwaar ook de grote geestelijke leiders huizen. Een andere belangrijke bedevaartplaats is Karbala.

Al decennia lang spelen een aantal belangrijke geestelijken een toonaangevende rol in het religieuze leven en in het verzet tegen Saddam Hoessein. Juist nu het regime van Saddam omver is geworpen lijkt het erop alsof de Sji'itische geestelijken elkaar tot vijand maken. Er woedt een complexe mix van strijd om invloed onder de gelovige bevolking, over de rol van de VS en GB en tot slot over de rol van buurland Iran in Irak.

Begin april jl. werd een aantal belangrijke geestelijken (Abdul Majid al

Ayatollah Sistani

Khoei en Haider al Kadar) vermoord door leden van de Jamaat-e Sadr Thani ('organisatie van Sadr') o.l.v. Muqtada al Sadr, de zoon van een van de belangrijkste ayatollahs van Irak (Muhammed Sadiq al-Sadr) die in 1999 door het regime van Saddam Hoessein werd vermoord.

De familie Al-Sadr concurreerde destijds met de familie Al-Khoei en de invloedrijke ayatollah Sistani om de invloed onder de gelovigen. Met dit gegeven kunnen de hoofdrolspelers in de geestelijke leiding als volgt worden weergegeven:

- * ayatollah Sistani, die vooralsnog als belangrijkste geestelijke van Irak geldt.
- * aanhangers van de Al-Khoei
- * de Al-Sadr familie
- * een aantal ayatollahs die in Iran verblijven (o.a. Al-Haeri, Asifi, Askiri)

- * een belangrijke rol zou een van de hoogste autoriteiten binnen de Shia, Groot-Ayatollah Khader al-Haeri kunnen spelen. Deze geestelijke leeft al jarenlang in ballingschap in Iran. Al-Haeri staat

Groot Ayatollah M. Baqr Al-HAKIM

bekend als fel anti-Amerikaans en in tegenstelling tot Al-Sadr en Sistani, wel voor een theocratie naar Iraans model, waarin moskee en politiek met elkaar zijn verbonden.

- * Tenslotte de onlangs uit Iran teruggekeerde 'Groot-Ayatollah' Mohammed Baqr Sayed Al-Hakim. Sayed Hakim studeerde theologie aan de universiteit van Bagdad, waar hij later ook doceerde. Na de dood van zijn vader, de leider van de Sji'itische gemeenschap, kwam hij terecht in het verzet. Gedurende de jaren zeventig werd hij meer dan eens opgepakt en gemarteld. In 1980 vluchtte hij samen met zijn broer naar Iran en richtte SCIRI op. Na een ballingschap van 23 jaar heeft het er alle schijn van dat zijn populariteit onder de Sji'itische gemeenschap nog immer aanwezig is. Door zijn vele contacten met de Iraanse geestelijkheid is het niet ondenkbaar dat hij een Islamitische staat nastreeft naar het model van het theocratische Iran. Na zijn massaal gevierde terugkeer verklaarde Sayed Hakim dat hij een Islamitische staat wenst. De laatste maanden predikt hij democratie in plaats van revolutie en zegt niet langer een volgeling te zijn van de Iraanse geestelijkheid.

'Irak moet een vrij en democratisch land worden dat de belangen van alle Irakezen vertegenwoordigt.

Het moet een regering zijn die gastvrijheid en rechtvaardigheid garandeert', maar dan wel gebaseerd op de islam aldus Sayed Hakim.

Andere grote namen onder de Sji'itische geestelijkheid zijn Sjeik Assad al-Faeli, die teruggekeerd is uit Iran na twee jaar ballingschap, en zegt controle te hebben over de stad Badrah (ruim 150 km ten oosten van Bagdad), nabij de grens met Iran, en Sjeik Faeli, die beweert aan het hoofd te staan van de 'Islamic Movement for Kurdish Shia'.

Standpunt:

- * De Sji'itische geestelijk leiders zijn tegen enkele vorm van buitenlands dominantie (interim-bewind) en hebben het Sji'itische volk opgeroepen om geen contact te hebben met de Coalitie strijdkrachten. De Amerikanen moeten het land verlaten en de Irakezen zelf een Islamitische staat laten vormen, zonder buitenlandse connecties.
- * Shi'itische geleerden zouden moeten bepalen wie de juiste persoon is om Irak te gaan leiden en dat dat geen geestelijke zal zijn. Sistani is geen voorstander van een theocratisch islamitische staat die door geestelijken wordt geleid, zoals dat in buurland Iran het geval is, maar zegt een seculiere staat na te streven.

In Basra is door een gezant van de Sadr familie gezegd dat 'de Coalitie-troepen beloofd hadden het volk te bevrijden van het regime, terwijl diezelfde troepen nu de macht toebedelen aan voormalige regime-aanhangers'. Hiermee doelt hij op het feit dat de Britten een stamhoofd hebben aangesteld als tijdelijk bestuurder van Basra. Dit stamhoofd van de Tamimi-stam zou banden hebben gehad met leden van de Ba'athpartij, danwel lid zijn geweest van de Ba'athpartij.

Soennieten

De claim van de Soennitische gemeenschap op de absolute macht, belichaamd door Saddam Hoessein, geldt de facto al tijdens het ontstaan van

Irak in 1920. De koloniale grootmachten Frankrijk en Groot-Brittannië voegden de voormalige Ottomaanse villayets (provincies) Bagdad en Basra samen en hieruit ontstond Irak. De Volkenbond voegde in 1925 hier ook nog Mosul (Koerdengebied) aan toe. Ook onder het Ottomaanse rijk leunden de Ottomaanse heersers (eveneens Soennieten) op de Soennitische elites in Bagdad en Mosul. De Soennitische minderheid, met als kerngebied de driehoek Bagdad, Mosul en de Syrische grens, werd na de val van het Ottomaanse Rijk, ook door de Britten, in hun verdeel-en-heers-politiek, met de leiding belast. Nadat Irak in 1932 onafhankelijk werd en onder de Soenniet Feisal een koninkrijk werd, slaagde de Soennitische elite erin om de macht te continueren. Deze toestand werd na de machtsgreep van de Soennitische Ba'ath partij (1968) en Hoessein (1979) alleen nog maar versterkt. Tenslotte heeft ook de rol van landen buiten Irak een belangrijke rol gespeeld. Vooral het Soennitische Saoedi-Arabië, dat de 'ketterse shia' een doorn in het oog was, trachtte deze geloofsrichting met wortel en tak uit te roeien. Toch slaagden deze 'Wahhabisten' (een fundamentalistische fanatieke stroming binnen het Soennisme in Saoedi-Arabië) er niet in om de shi'ieten in Irak te 'bekeren'. Nu de rol van de Ba'ath partij is uitgespeeld en de dictator verdreven is, leeft er onder de Soennitische gemeenschap de angst voor represailles. Toch is een dergelijk doemscenario niet hoogst waarschijnlijk: zowel de Sji'ieten als de Soennieten hebben punten van overeenkomst die groter zijn dan hun tegenstellingen. Beide stromingen voelen zich allereerst Arabier, hebben in de geschiedenis beiden tegen de Engelse overheersing gevochten en willen geen buitenlandse inmenging en zeker geen 'bezettingmacht'.

OVERIGEN

Assyriërs

In Irak leven ongeveer 60.000 Armeens sprekende christenen, Assyriërs genaamd. Het merendeel leeft in het noorden van Irak (Duhok, Arbil, Zakho en Amadiya). De betrekkingen tussen de Assyriërs en de Koerden zijn over het algemeen hartelijk te noemen. Men beschikt over eigen radio- en tv-programma's en het Koerdische parlement heeft in 1993 een wet

aangenomen die de Assyriërs toestaat het onderwijs in de eigen taal te bezigen.

De problematiek is de 30 jaar durende invloed van de machtige Ba'ath partij. Sinds de Assyriërs zich in de jaren zestig bij de Koerdische beweging aansloten, heeft het Iraakse leger bij diverse gelegenheden Assyrische dorpen verwoest. In 1988 zijn meer dan honderd dorpen met de grond gelijk gemaakt, waarna de bevolking massaal de wijk nam. Veel Assyriërs werden door het Iraakse regime gedeporteerd. Na de beëindiging van de eerste Golfoorlog trachtten vele Assyriërs naar hun verlaten dorpen terug te keren. Dit stuitte op veel problemen, omdat veel bezittingen inmiddels door Koerdische grootgrondbezitters in bezit waren genomen. Dit was het gevolg van verscheidene, elkaar deels tegensprekende landhervormingen van het Iraaks regime en het toewijzen van land aan collaborateurs, die door Saddam waren gepaaid in zijn verdeel-en-heers-strategie².

Koerden

'Volk zonder eigen staat'

De Koerdische bevolking, een etnisch bergvolk, leeft gespreid over Turkije, Iran en Irak. Verder is er ook een kleine gemeenschap in Syrië en de voormalige Sovjetunie te vinden. Volgens sommige antropologen bedraagt de Koerdische bevolking in haar totaliteit een kleine 40 miljoen mensen³. Het Koerdische volk stamt waarschijnlijk af van een Indo-Germaans bergvolk dat omstreeks 2400 v Christus vanuit de Kaukasus naar het zuiden trok. Het smolt later met diverse bevolkingsgroepen samen. Zeer waarschijnlijk was de invloed van een Iraanse (Perzische) bevolkingsgroep de belangrijkste. Op veel plaatsen in Koerdistan, bestond er een sociaal hiërarchische driedeling in familie-elite (tevens groot grondbezitter), stamleden en landloze pachtboeren. In het verleden werd de term 'Koerd' alleen gebruikt voor de aanduiding stamleden en hun leiders. De term 'Koerd' betreft de facto de sociale categorie en dus niet op een groep die een taal en cultuur gemeenschappelijk had. Er zijn wel een aantal tradities, gewoonten, klederdrachten e.d. die als typische elementen van Koerdische cultuur kunnen worden aangemerkt, maar die verschillen per Koerdische regio (Turkije, Iran, Irak etc.) en zijn nog

moeilijker dan de taal te onderscheiden van omringende niet-Koerdische bevolkingsgroepen. De taal is echter duidelijk verschillend met die van het Turks en Arabisch. De Koerdische taal is echter geen eenheidstaal met een vastgelegde grammatica, maar meer verdeeld in een aantal regionale dialecten.

De eerste Koerdische stammen vestigden zich in de 10e en 11e eeuw in min of meer vaste woongebieden. Uit die periode stamt de sterke relatie tussen stam en territorium die we ook nu nog waarnemen. Deze stamorganisatie is feitelijk de belangrijkste belemmering voor de aspiraties naar een nationale eenheid, een Koerdische

Onder de Koerden heerst nog steeds een grote verdeeldheid. Dit heeft het streven naar een eigen autonoom 'Koerdistan' geen goed gedaan. Nadat de Internationale Gemeenschap in 1991 (1e Golfoorlog) besloot een eind te maken aan hun opmars richting Bagdad, zag Hoessein de kans schoon om een eind te maken aan de Koerdische en Sji'itische rebellie. De Republikeinse Garde werd de kans geboden om hun frustraties van een verloren oorlog onder meer op de Koerdische gemeenschap uit te leven. Deze dramatische gebeurtenis bracht de voornaamste Koerdische groeperingen KDP en PUK even bij elkaar, maar al snel ontstonden er weer menings-

zal blijven omdat met name Turkije beducht is voor een consensus richting de eigen Koerdische gemeenschap en haar politieke partij, de PKK. Een federale oplossing ligt meer voor de hand, omdat na de instelling door de VS van een noordelijk 'No-Fly zone' vóór de laatste Golfoorlog, al sprake was van een de facto autonome Koerdische entiteit in Irak.

Turkmenen

De Turkmenen wonen voornamelijk in de grote steden als Arbil, Kirkuk en Diala in het noorden van Irak. Uitgaande van het laatste bevolkingsonderzoek in 1952, leven er ongeveer 560.000 Turkmenen in Irak. Een ruwe schatting van het huidige aantal komt in de buurt van tussen de 2 en 2.5 miljoen⁴. De Turkmenen zijn van Turkische (geen Turkse) afkomst. In het verleden is er een aantal pogingen gedaan om de Turkmenen te assimileren. Een van de voorbeelden hiervan is sinds 1980 de Turkmenen onder druk te laten kiezen voor een Koerdisch of een Arabisch identiteit. De reden hiervoor was dat Saddam geen Turkmeense identiteit accepteerde met een groot sterk buurland als Turkije.

(OPPOSITIE-) PARTIJEN EN BEWEGINGEN

KOERDEN - KDP

'Koerdische Democratische Partij' (Iran) Deze Iraanse Koerdische partij is de oudste partij van geheel Koerdistan. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was zij betrokken bij de oprichting van de zelf uitgeroepen

Koerdisch "Autonome" regio in Irak

nationale eenheidsstaat.

Dit wordt mede in de hand gewerkt doordat de stamhoofden hun regionale machtsbasis aan wendden om hun politieke invloed binnen het staatsapparaat veilig te stellen om zich zo onafhankelijk mogelijk van dat staatsapparaat te maken.

In 1970 zegde Saddam Hoessein als 'Mr. Deputy' (binnen de Ba'ath partij) de Koerden een zekere mate van autonomie en aandeel in de centrale macht toe. Dit werd overigens nooit uitgevoerd. In 1974/5 brak er weer een oorlog tussen Bagdad en de Koerden uit.

verschillen (o.a. over de verdeling van de douane-inkomsten, waarvan de KDP profiteerde) en hervatte men weer de strijd. In 1992 leidde de Internationale Gemeenschap de verkiezingen in de Koerdische zone. De 'Koerdische Regionale Regering' werd gevormd door de KDP en de PUK. (Ieder een kleine 50%). De beide leiders meden een regeringsdeelname.

Nu het regime uit het zadel is gestoten zullen de twee belangrijkste Koerdische groeperingen alles op alles zetten om hun eigen belangen veilig te stellen. Wel beseffen zij dat een volledige onafhankelijkheid een illusie

Kurdistan Democratic Party

(doch nooit erkende) 'Koerdische Mahabad Republiek'. In Iran profileerde zij zich als een pro-Westerse sociaal-democratische partij. (Irak) In Irak wordt de partij geleid door Massoud Barzani, de zoon van

de oprichter van de partij. De Iraakse zusterpartij werd na de Tweede Wereldoorlog opgericht en na een periode waarin de partij de marxistisch-leninistische koers voer, zegt men nu een liberale en pro-Westerse koers na te streven.

KOERDEN-PUK

'Patriottische Unie van Koerdistan' Deze grote partij werd in 1975 opgericht nadat de VS en Iran hun steun aan de Iraakse KDP opzegden in ruil voor vrede met Saddam Hoessein. Ze opereren hoofdzakelijk in het overwegend Sji'itische Zuid-Irak. De beweging wordt geleid door de als gematigd links bekende staande Jalal Talabani.

Patriotic Union of Kurdistan

KOERDEN-ANSARAL-ISLAM

Tenslotte een korte beschrijving van een beweging die gezien hun doelstelling interessant is om in het achterhoofd te houden.

- Leider** : Mullah Krekar
- Invloedsgebied** : Noord-Irak (Koerdische Autonome Regio) Hawraman regio in de provincie Sulaymaniah
- Sterkte** : ongeveer 700
- Ideologie** : Ultra-orthodoxe Islamitische ideologie gelieerd aan Wahhabisme

Opmerkingen:

In staat van oorlog met PUK Men vermoedt dat de Ansar Al-Islam banden heeft met bewegingen als Taliban en Al Qaeda

ARABISCHE OPPOSITIE

Algemeen

Het grootste deel van de Irakezen lijkt het de oppositiepartijen kwalijk te nemen dat ze zich voorstander hebben getoond voor de consequenties van de jaren durende economische sanc-

ties tegen het regime Saddam. Zij waren het die hiervoor hebben moeten bloeden, terwijl het gros van de oppositieleiden in die periode hun wijk naar het buitenland hadden genomen. Nu het erop lijkt dat het gehate regime omver is geworpen, keren zij (o.a. Chalabi) weer terug en eisen hun plaatsen weer op. De oppositie heeft zich schijnbaar verenigd met als enig doel: het omverwerpen van het regime Saddam Hoessein. Na de verwezenlijking hiervan zal het een toer worden om de talloze groeperingen binnen dit verband op een lijn te houden. Turkmenen, Assyriërs, Koerdische- en Arabische nationalist, Soennieten, Sji'ieten en monarchisten zullen dan ongetwijfeld hun eigen belangen en ideologie volgen⁵.

De belangrijkste politieke organisaties binnen de sji'itische gemeenschap zijn de Da'wa Partij en de SCIRI. Deze worden hieronder toegelicht.

DAWAPARTIJ

De Da'wa Partij is de oudste Sji'itische oppositie-partij welke in 1968 was opgericht met als doel politiek tegenwicht te vormen voor de Ba'ath Partij die in datzelfde jaar aan de macht kwam. De partij zetelt in Teheran, heeft geen politiek leider maar wordt aangestuurd door een comité van een drietal personen te weten, Abu-Bilal al-Adib, Abd al-Razzaq al-Kadhmi en Dr. Haydar al-Abadi. Woordvoerder van de partij is Ibrahim al-Jaf'ari. De partij-ideologie is gebaseerd op de ideeën van de prominente Iraakse ayatollah Al-Sadr om een islamitische staat te vestigen in Irak naar het Iraanse model van de Islamitische Revolutie. Er bestaat binnen de partij echter onenigheid over de interpretatie daarvan, wat geleid heeft tot meerdere facties. De leiders van deze facties vormen samen het bovengenoemde comité.

De Da'wa Partij was o.a. verantwoordelijk voor een reeks aanslagen op leden van het Iraakse regime, waaronder Saddam Hoessein en Tariq Aziz. De partij beschikt niet over een militaire tak.

SCIRI

'Al-Majlis al-Al'a lil-Thawra al-Islamiyya fi al-Irak'
'Supreme Council for the Islamic Revolution in Irak'
'Sji'itische Hoge Raad voor de Islamitische Revolutie in Irak'

De grootste Sji'itische oppositiepartij werd in november 1982 in het eveneens Sji'itische Iran opgericht. De organisatie wordt geleid door Groot-Ayatollah Mohammed Baqr Sayed Al-Hakim. Al-Hakim werd in 1939 in de heilige stad Najaf geboren en is de zoon van een van de geestelijke leiders die al vanaf 1977 oppositie tegen Saddam voerde. De SCIRI werd opgericht met als doel een voorlopig bestuur in Basra te vormen, nadat Iran de oorlog (1980-1988) met Irak zou

Supreme Council for Islamic Revolution in Iraq

weten te winnen. Hun woongebied is het zuiden van Irak (de 'Marshlands'). In 1991 nam de SCIRI de handschoen tegen Saddam op maar dit werd ook hen, (na uitgebleven Amerikaanse steun) fataal. De SCIRI stond in nauw contact met Iran en Ayatollah Khamenei, waardoor het nog maar de vraag is of de VS en de Sji'ieten in Irak hen zullen accepteren. Inmiddels is wel vast komen te staan dat de SCIRI niets van een buitenlandse inmenging wil weten en de Amerikaanse rol uitgespeeld ziet.

Militaire tak: AL-BADR CORPS (BADR)

In 1983 richtte de SCIRI in Teheran een regering-in-ballingschap en tevens een militaire tak op, het 'Al-Badr Corps' (verder als BADR aangeduid). De meeste eenheden van dit korps waren gelegerd in het hoofdkwartier in Kharamanshahr, Iran. Ook in Noord-Irak in de Koerdische PUK zone bevinden zich twee bases (Sulaymaniah en Maydan). De BADR had tot taak om geheime verzetscellen op te richten in Irak, Irakezen te mobiliseren buiten Irak en ze te trainen in de omgang met wapens en het vestigen van een gewapende macht om het regime van Saddam Hoessein te bestrijden.

Na de opstand in 1991 (aan het eind van de 1e Golfoorlog) in het zuiden van Irak groeide de BADR door de komst van gevluchte strijders. Op dit moment zou zij uit zo'n 15.000 strijders bestaan. De BADR heeft infanterie-, artillerie-, luchtdoelartillerie en commando-eenheden. De training werd verzorgd door gevluchte Iraakse militairen en door instructeurs van de 'Iraanse Islamitische Revolutie Garde'. Deze laatste garde zorgde ook voor bewapening, munitie en soldij. Bekend is dat op dit moment eenheden van de BADR activiteiten hebben ontplooid in verschillende steden aan de grens met Iran (genoemd zijn Kut, Amarah, Nasiriya) om de invloed van SCIRI uit te breiden. De BADR wordt door een jongere broer van de zojuist in Irak teruggekeerde 'Grootayatollah' Mohammed Baqr Sayed Al-Hakim geleid, Abd al-Aziz al-Hakim. Tijdens de inval van de door de VS geleide Coalitie, stelde de SCIRI zich neutraal op en riep de VN op na de val van het regime een voorlopig bestuur te vormen. Nadat duidelijk werd dat de VS zelf het bestuur op zich nam keerde de partij zich verbaal tegen de VS. De partij boycotte vervolgens op 15 april jl. een bijeenkomst te Nasiriya, waarbij o.l.v. de VS de verschillende oppositiegroepen bijeenkwamen om over een voorlopig bestuur te praten. De BADR bezette vervolgens voornoemde dorpen in de grensstreek met Iran.

I.N.A.

'Iraaks Nationaal Akkoord'

Het INA kwam in 1990 met Saudische steun van de grond en bestaat voornamelijk uit overgelopen Iraakse militairen en gevluchte ministers, diplomaten

Iraqi National Accord

en topambtenaren. Een groot deel behoort tot Soennitische Ba'ath-leden. Een van de leiders was de toenmalige Minister van Informatie. Deze liep naar

de oppositie over toen Saddam Koeweit binnenviel. Na de mislukte coup-poging door het INA (in 1996) die genadeloos door Saddam werd afgestraft, verloor de beweging veel aan invloed. Momenteel wordt het INA geleid door Ayad Allawi. De partijkoers is een modern, Westers geïnspireerde, maar duidelijk Arabisch getinte democratie. Hierbij speelt de vrije meningsuiting een cruciale rol.

I.N.C.

'Al-Mu'tamar al-Watani al Iraki' – 'Iraaks Nationaal Congres'

Een door de omstreden zakenman Ahmed Chalabi geleide organisatie. Het INC werd in 1992 opgericht met als doel alle Koerdisch-Soennitische en Sji'itische oppositiepartijen te verenigen. In oktober van datzelfde jaar hield de beweging een bijeenkomst in het Koerdische deel van Irak. Hier kwam de presidentiële raad, bestaande uit drie leden en 170 afgevaardigden voor

Iraqi National Congress

het eerst bijeen. Door de onderlinge rivaliteit en belangen binnen deze overkoepelende organisatie, en de bedenkelijke rol van Chalabi (frauduleuze handelingen), keerden de partijen zich van het INC af. Het INC resteerde niets anders dan als een partij (o.l.v. Chalabi) verder te gaan. Het INC beschikt over een door de VS opgeleide en getrainde militaire tak. Deze pro-Amerikaanse militie staat bekend als de 'Free Iraq Forces'.

MONARCHISTEN

'De Beweging voor een Constitutionele Monarchie'

Sharif Ali bin Hoessein, een neef van de in 1958 vermoorde Iraakse koning Feisal, staat aan het hoofd van deze kleine organisatie. De monarchisten streven naar een terugkeer van een Iraaks vorstehuis. Dit streven past echter niet in de plannen van de Coalitie die een democratie in Irak voorstaan.

COMMUNISTEN

De Communistische Partij kan volgens het Centraal Comité nog altijd bogen op een brede aanhang in Irak. Tienduizenden partijleden werden tijdens het regime Hoessein achtervolgd, gevangengezet en gemarteld. Daarbij werden duizenden communisten door het regime geëxecuteerd. De partij zegt het stalinisme en dictatuur van het proletariaat te hebben afgezworen. "De nieuwe partijkoers is een democratische, waarbij de publieke en de particuliere sector de verantwoordelijkheden delen van het welzijn van de samenleving", aldus een woordvoerder van het Centraal Comité.

DE KRING ROND SADDAM⁶

(onderstaande bewegingen en groeperingen zijn inmiddels ontmanteld en/of door de Coalitie verboden)

JHAZ AL-AMN AL-KHAS

Dit was de in 1985 opgerichte Speciale Veiligheidsdienst. De Jihaz Al-Ahmn Al-Khas stond onder leiding van Qusay, Saddams jongste zoon en persoonlijk secretaris Abd Ihmid Humud. De uit enkele duizenden agenten bestaande dienst wordt verantwoordelijk gesteld voor de martelpraktijken en executies van politieke tegenstanders. Tenslotte verstrekte deze dienst in het geval van een eventuele volksopstand, opdrachten aan een speciale eenheid van de Republikeinse Garde, om deze neer te slaan.

AL-AMN AL-'AMM

De grootste Algemene Veiligheidsdienst beschikte over ca. tienduizend agenten en informanten. Hun algemene taak was de misdaadbestrijding. Buiten deze taak was zij tevens belast met het arresteren van iedereen die kritiek op het regime uit. Hiertoe beschikte deze organisatie over celruimte in elke stad of dorp in Irak en elke wijk in Bagdad. Deze speciale veiligheidsorganisatie coördineerde tenslotte de persoonlijke bescherming van de president. De dienst werd geleid door Saddam's jongste zoon Qusay.

DA'IRAT AL MUKHABARAT AL-'AMMA

Een van de machtigste diensten in Irak was het Algemeen Inlichtingen Directoraat. Deze organisatie met enkele duizenden medewerkers had tot taak het verzamelen van inlichtingen,

waarbij ook buiten de landsgrenzen werd geopereerd.

BA'ATHPARTIJ

'Vernieuwde Renaissance'

De zeer machtige 'ogen en oren' van het regime. Met ruim anderhalf miljoen leden is (was) het de machtigste politieke partij in Irak. De partij werd in april 1947 opgericht uit een revolutionaire, nationalistische beweging. Deze beweging streefde naar vereniging van alle Arabische volkeren. De leus van de Ba'ath partij is Eenheid (van het Arabische volk), Vrijheid (bevrijding van het imperialisme en zionisme) en Socialisme (alles behoort toe tot de staat)⁷.

De Syrische intellectueel en politiek agitator, Michel Aflaq, stond aan de wieg van de partij. Hij studeerde filosofie aan de Sorbonne (Parijs) en raakte hier gefascineerd door de ideeën van Rousseau, Marzini (Italiaanse nationalist) en Lenin. Na zijn terugkeer in Syrië mobiliseerde hij studenten om tegen de toenmalige Franse overheersers te ageren. Het verjagen van de koloniale overheersers was niet voldoende om de Arabische glorie terug te geven. Hij streefde naar afschaffing van de verdeeldheid binnen de Arabische wereld. Het doel was een Arabische 'renaissance' de vertaling van het Arabische woord 'Ba'ath'. Hierdoor zou het geloof in een Arabische superioriteit weer terugkeren. Hiervoor is een leider noodzakelijk die niet dient te streven naar consensus, maar naar het opleggen van de gewenste ideeën. Eenieder die dit tegenwerkt, dient opzij te worden geworpen. Algemeen aangenomen wordt dat de Ba'ath een seculiere partij is die moslims en christenen verbindt op basis van het idee dat 'we toch allemaal Arabieren zijn' en religie naar de achtergrond dringt.

Nadat hij ironisch gezien in 1963 door zijn eigen Syrische Ba'ath partij aan de kant werd gezet, zocht en vond Aflaq een 'thuis' in Irak. Irak bleef over als de enige staat waar zijn revolutie nog enige kans van slagen had.

Hoe desastreus de ideologie van Aflaq en de overheersing van de Ba'ath partij is geweest, blijkt uit de angst en normvervaging van de Iraakse samenleving. Een samenleving waarin iedereen streed om te overleven⁸.

FEDA'IYY-SADDAM (FEDAYEEN-BEREIDWILLIGE MARTELAREN VAN SADDAM) In 1995 richtte Saddam deze organisatie op en belastte zijn oudste zoon Uday met de leiding⁹. Uday viel een jaar later in ongenade maar in 1999 nam hij de draad weer op. De sterkte van deze 'ongeregelde strijdgroepen', zou schommelen tussen de 15.000 (VS bronnen) en 40.000 (Arabische bronnen) man. De Fedayeen vormt een zwaar geïndoctrineerde en getrainde groep. Wreedheden begaan tegen de politieke tegenstanders van het regime dienen derhalve voor een groot deel aan deze repressieve en gevreesde organisatie worden toegeschreven.

HIMAYAT

Presidentiële Garde.

De uit enkele duizenden leden van deze eenheid hadden als belangrijkste taak de bescherming van Saddam Hoessein. De leden zijn voornamelijk afkomstig uit de stam van Hoessein en uit de omgeving van zijn geboorteplaats Tikrit.

REPUBLIKEINSE GARDE

Elite-eenheid van het reguliere leger. De 36-jarige Qusay was opperbevelhebber van Saddams elitetroepen, te weten de 'Republikeinse Garde' en de 'Speciale Republikeinse Garde'. Geschatte sterkte voor het uitbreken van de oorlog was 60.000-80.000 man. Na afloop van de vorige Golfoorlog (1991) slaagde Hoessein erin om het merendeel van deze Republikeinse Garde ongeschonden uit de strijd te halen. Hierdoor kon de uitgebroken opstand van de Koerden in het noorden en de Sji'ieten in het zuiden worden neergeslagen. De officieren van de Republikeinse Garde werden zowel op hun militaire vaardigheden als op hun politieke betrouwbaarheid geselecteerd. De eenheid beschikte over het beste en modernste militaire materieel. Niettemin was door de sancties ook hier de klad in gekomen, waardoor het gewapende verzet tegen de door de VS geleide operatie niet opleverde wat Saddam had beoogd.

MUDJAHEDIN-E-KHALQ (MKO) OF NATIONAL LIBERATION ARMY (NLA)

Leider : Massoud Radjavi ('Pol Pot van Iran')

Invloedsgebied : Irak / Iran

Grootte : enkele duizenden strijders

Opmerkingen :

Deze organisatie werd in de jaren '60 door Iraanse studenten opgericht. Hun doelstelling was de omverwerping van het regime in Iran. Hiertoe bediende zij zich met de filosofische gedachte van een mix van Marxisme en Islam (radicale socialistische ideologie). De MKO werd door Saddam Hoessein gesteund met financiële, logistieke en militaire middelen en beschikt over tanks, infanterie-voertuigen en artillerie. Hoofdkwartier van de MKO in Irak bevindt zich nabij Falluja, waar Saddam een groot complex voor 3.000-5.000 strijders liet bouwen. Over geheel Irak hebben zij verder trainings- en opslagkampen van waaruit geopereerd wordt. Een van de kampen is Camp Habib, welke zo'n 45 km ten noorden van Basra ligt. In april 2001 is een aantal kampen doelwit geweest van Iraanse beschietingen. Ook tijdens de recente Coalitie-bombardementen zijn kampen van MKO doelwit geweest. MKO is verantwoordelijk voor bomaanslagen en campagnes tegen de Iraanse autoriteiten.

De VS hebben MKO op de lijst van terroristische groeperingen geplaatst.

TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

WEDEROPBOUW

Na de diverse oorlogen: Iran 1980-1988; de 1e Golfoorlog (1991) en tenslotte met de Coalitie in 2003, is het Bruto Nationaal Produkt met 70% gedaald. Het weer in gang brengen van de olieproductie is van vitaal belang voor de wederopbouw van het land. Na de val van het regime is dit proces overigens met de nodige problemen door de Coalitie in gang gezet. Dit komt door de erbarmelijke staat waarin olieraffinaderijen en installaties door o.m. de economische sancties in verkeren. Een van de eerste stappen was het aanstellen van de Iraakse functionaris die voorheen belast was met de controle van de olieproductie in het kader van het 'Olie voor voedsel' programma. Edoch om weer enigszins op het vooroorlogse peil te komen (3.5 miljoen vaten per dag), is een minimale investering benodigd van zo'n \$ 7 miljard. Het is van groot belang dat het genoemde 'Olie voor voedsel' programma dat op 3 juni van dit jaar afloopt, in een andere vorm wordt voortgezet.

Momenteel staan de olie-inkomsten nog onder controle van de VN. Zonder aanvaarding van die resolutie heeft, na het verlopen van het programma, noch Irak, de VS of de VN het wettelijke recht om olie te exporteren. Juist die export is cruciaal voor de wederopbouw van Irak.

ONTWERP-RESOLUTIE AANGENOMEN

De VN hebben, nadat de VS de vierde wijziging op de eerder door ingediende ontwerp-resolutie voor opheffing van VN-sancties tegen Irak had aangebracht, deze in de Veiligheidsraad ter stemming gebracht. De resolutie werd daarna met algemene stemmen aangenomen. De resolutie regelt de opheffing van de sancties tegen en de politieke en economische wederopbouw van Irak op de korte termijn. De resolutie werd met 'grote steun' aangenomen, ondanks het feit dat de Amerikaans-Britse Coalitie vergaande

niet die leidende rol die andere leden (Frankrijk, Duitsland en Rusland) van de VN-Veiligheidsraad voor ogen hadden.

De wijziging houdt in dat deze VN-coördinator binnen een internationaal adviesorgaan een belangrijke inbreng heeft op de formering van een nieuwe regering en een stem krijgt in de reorganisatie van de Iraakse politie en andere overheidsinstellingen. Maar hij krijgt nog steeds geen enkele beslissingsbevoegdheid, anders dan de Amerikanen en Britten die voor ten minste één jaar 'de Autoriteit' vormen en grote zeggenschap houden over de Iraakse olieopbrengsten.

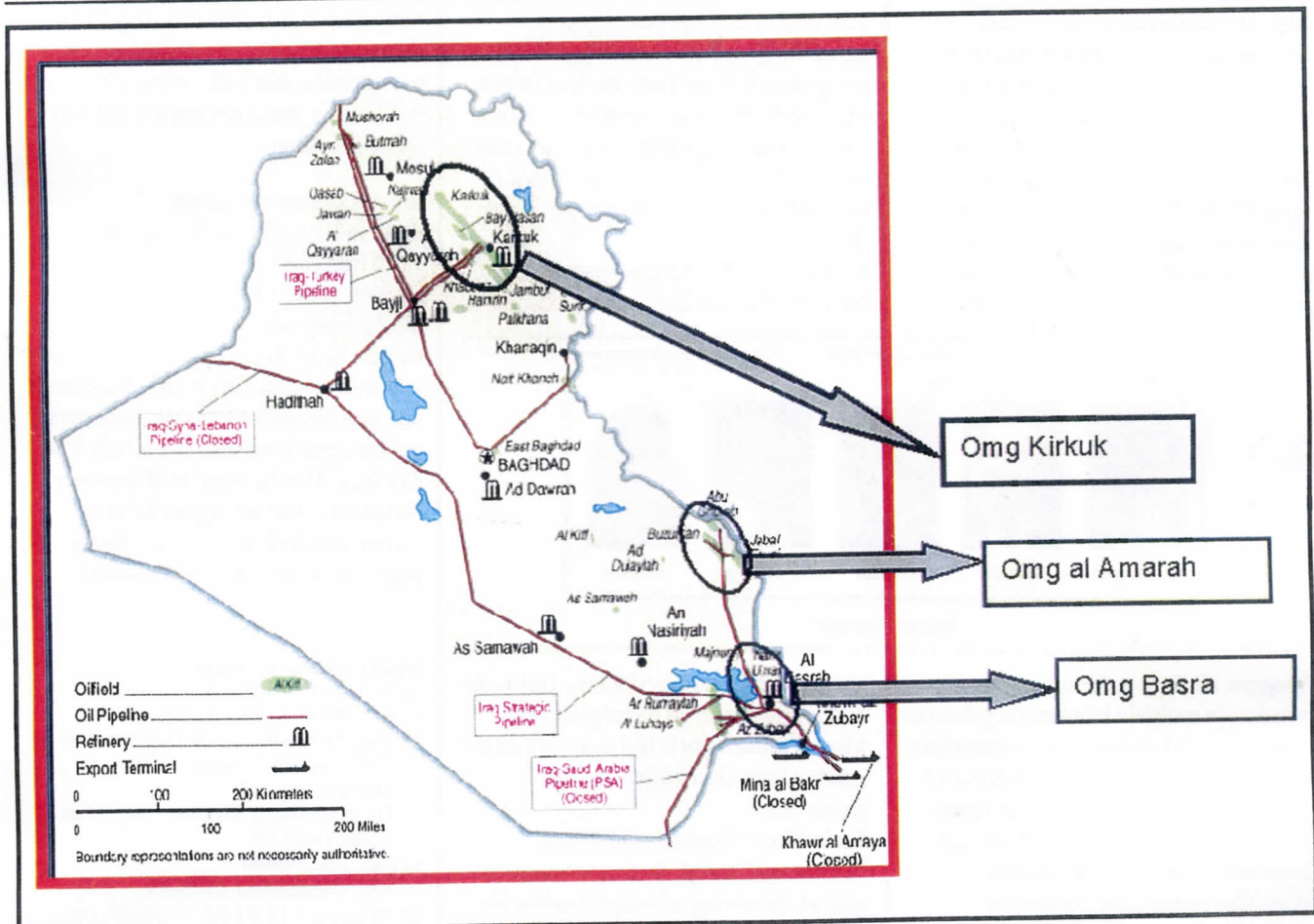
De VN-coördinator dient ook aan dit orgaan en aan de VN-Veiligheidsraad te rapporteren; een aanpassing bedoeld om hem geen ondergeschikte van de VS te maken.

Met name Rusland heeft problemen

UITVOERING

De Iraakse olie-inkomsten worden in een 'Irak Assistentie Fonds' gestort. Dit fonds, dat door de 'De Autoriteit' in samenhang met het Iraakse overgangsbestuur wordt beheerd, zal worden gevoed met de opbrengsten van de verkoop van olie en gas. Hiermee zal de wederopbouw uiteindelijk gefinancierd en o.l.v. de 'Office of Reconstruction and Humanitarian Assistance' (OHRA) worden uitgevoerd.

De Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds krijgen grotere bevoegdheden om toezicht te houden op het 'Irak Assistentie Fonds'. De periode waarin het 'Olie-voor-voedsel-programma' zou worden afgebouwd, wordt verlengd van vier naar zes maanden. Een belangrijk item is dat de secretaris-generaal van de VN, Koffi Anan een stem krijgt binnen het

Olievelden in Irak

zeggenschap over de wederopbouw en de olie-industrie in Irak krijgen totdat een nieuwe regering is aangetreden.

De VS geven de VN in het nieuwe ontwerp een iets grotere adviseursrol bij de wederopbouw van Irak, maar

met de greep van de Coalitie op de Iraakse olie-inkomsten. Moskou heeft nog ruim \$ 8 miljard van het verdreven regime tegoed en vreest door de nieuwe situatie het slachtoffer te worden.

samenwerkingsverband van de Coalitie en de Iraakse overgangsregering om na te gaan welke contracten voor de wederopbouw van de olie-industrie van kracht blijven.

HERVATTING INSPECTIES

Rusland, dat enkele economische concessies heeft binnengesleept wegens zijn belangen in Irak, wil dat de VN- wapeninspecteurs terugkeren naar Irak om vast te stellen of er nog massavernietigingswapens zijn (de legalisering voor de oorlog). Het is overigens nog niet duidelijk of en zo ja wanneer de chemische- en biologische VN-inspecteurs naar Irak zullen terugkeren. Momenteel voeren Amerikaanse inspecteurs deze taak uit. De leden van het 'Internationaal Atoom Energie Agentschap (IAEA) zijn inmiddels naar Irak teruggekeerd om hun werkzaamheden, overigens in samenwerking met de reeds aanwezige Amerikaanse inspecteurs, te hervatten. Dit mede i.v.m. de diefstal van mogelijk nucleaire componenten uit Iraakse laboratoria en opslagplaatsen. Experts van de Amerikaanse inlichtingendiensten zijn tot de conclusie gekomen dat twee mobiele laboratoria die na de val van het regime van Saddam Hussein in Irak werden gevonden, waren bedoeld voor de productie van biologische wapens. In een rapport voor het Witte Huis concludeerden Amerikaanse specialisten echter dat het onwaarschijnlijk is dat de laboratoria voor iets anders bedoeld waren dan voor de aanmaak van biologische wapens.

BESTUUR

De organisatie belast met de wederopbouw van Irak het Amerikaanse 'Office of Reconstruction and Humanitarian Assistance' (OHRA) o.l.v. Paul Bremer III, heeft zich belast met de uitvoering. Een van de eerste stappen was het aankondigen van uitsluiting van hogere regeringsfuncties van voormalige prominenten uit de regerende Ba'ath-partij. Ondanks deze aankondiging zal de OHRA er niet aan kunnen ontkomen om uitzonderingen te maken. Voor alle belangrijke functies in Irak was een lidmaatschap van de Ba'ath-partij verplicht, zodat mensen met kennis van zaken zonder een verleden met die partij niet of nauwelijks zullen zijn te vinden. Onder het regime waren naar schatting 700.000 tot 1.5 miljoen Irakezen lid van de partij. Een voorbeeld is de aanvaarding van de onlangs gekozen Iraakse bestuurders van Mosul en Basra. Een andere belangrijke stap is de aanstelling van de voormalige hoofd van politie in New York, Bernard Kerik, als coördinator voor de wederopbouw van het Iraakse politie- en gevangeniswezen. De veiligheidsproblematiek behoort tot de hoogste prioriteiten van de Coalitie. In Basra heeft het Britse leger de havenstad Umm Qasr aan een Iraaks

zeven oppositieleiders daarin worden opgenomen was bij het afsluiten van dit artikel nog niet duidelijk. Dat dit besluit niet bij een belangrijk deel van de Irakezen goed is gevallen moge, gezien de demonstraties in Basra ('wij zijn in staat zelf onze zaken te regelen...') duidelijk zijn.

VEILIGHEID

De Coalitie heeft gelast dat alle Irakezen vóór 14 juni van dit jaar hun wapens dienen in te leveren. Alleen kleine handvuurwapens en lichte automatische wapens mogen dan nog binnenshuis worden bewaard. Opmerkelijk is het dat ook de pro-Amerikaanse militia 'Free Iraq Forces' van Ahmed Chalabi (INC) hieraan gevolg dienen te geven. De ruim zeventienhonderd strijders zijn door de VS opgeleid en getraind! De maatregel houdt verder in dat ook de BADR, het Al-Badr Corps van Aziz Al-Hakim haar wapens zullen moeten inleveren. Uitgesloten van deze maatregel zijn alleen de Koerdische strijdgroepen in het noorden van Irak, omdat zij naast de Coalitie tegen het regime hebben meegevochten.

NEDERLANDSE DEELNAME

Een Nederlandse deelname van ca. 1100 man (bataljon mariniers ca. 600 man en enkele honderden ondersteunende troepen) zal onder Brits commando in Al Muthannah, in het zuiden van Irak worden ontplooid. Dit betreft een dun bevolkt maar zeer uitgestrekt gebied, grenzend aan Saudië en Koeweit. Het kabinet heeft hierover inmiddels positief ingestemd. De vredesmacht dient eind juli, begin augustus in Irak te zijn ontplooid.

Interim bestuur

Volgens Iraakse wetenschappers werden de mobiele laboratoria gebruikt voor het produceren van waterstofgas voor weerballonnen, maar volgens de Amerikaanse experts wijst alles erop dat de fermenteringsvaten voor het kweken van miltvuur en andere dodelijke ziektekiemen dienden. De vaten zijn zo groot dat het mogelijk was in enkele dagen miljoenen dodelijke doses van strijdgassen te produceren. De Amerikaanse regering is nu van plan een team van onafhankelijke deskundigen uit verschillende landen uit te nodigen om de laboratoria te inspecteren.

burgerbestuur overgedragen. Het is de bedoeling dat er, in navolging van Mosul, binnen korte tijd ook verkiezingen in Umm Qasr zullen worden gehouden. In de Noord-Iraakse stad Mosul hebben op 5 mei jl. de eerste verkiezingen na de oorlog plaatsgevonden. De democratisch verlopen verkiezingen vonden plaats onder auspiciën van de uitgangspunt gaan dienen voor de totstandkoming van een democratisch bewind. De raad zal ook adviseurs op verschillende ministeries benoemen die uiteindelijk ook interimministers worden en een referendum organiseren over een nieuwe grondwet. Of de

Voetnoten bij de tekst:

- 1) Volkskrant 18-03-03
- 2) Koerdistan Koerier oktober 1994
- 3) Volgens het World Development Report (1990) van de Verenigde Naties
- 4) Elsevier mrt 2003
- 5) The Arab Baath Socialist Party - Irak Guide 16-03-03
- 6) NRC Handelsblad
- 7) NRC Handelsblad 25-03-03
- 8) Volkskrant 18-03-03
- 9) New York Times

